

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 02461

DOS GEZANG FUN LIBSHAFT
UN TSAR

Mordecai Gebirtig

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

נ. געבירטיג

דאס געזאנג
פון ליבשאפט און צער

פארלאג „לעצטע נייעס“

תל-אביב, תשכ"ב, 1962

DOS GESANG FUN LIBSHAFT UN TSAR

כל הזכויות שמורות

החברה המאוחדת להדפסה בע"מ,
רח' הרכבת 52, תל-אביב.

פארווארט

מרדכי געבירטיג (בערטיג)

דער פאלקס־דיכטער און פאלקס־זינגער

מרדכי געבירטיג איז דער הונדערט־פראצענטשטער געבענטשטער פאלקס־דיכטער און פאלקס־זינגער, וואָס זינגט, שאַפט און וויינט אויס זיין ליד אין שטוב, און דאָס ליד זיינס פראַלט אויף טיר און פענצטער און פילט אָן די גאָס מיט שירה, באַזינגט דאָס יידישע אייגנארטיקע לעבן, די יידישע ליבע, דאָס יידישע פאַמיליע־לעבן, מאַמע און קינד, יידישע נויט און אַרעמקייט, מאַלט עס מיט אַזעלכע וואַרעמע, עכטע נישט געפענשטע פאלקס־פאַרבן, וואָס נאָר אַזאַ פיינע, ערלעך־פילנדיקע פאלקס־נשמה ווי מרדכי געבירטיג קאָן די דאָזיקע פאַרבן און טענער שאַפן. געווען אַ צייט, און ערשט נישט לאַנג, ווען דאָס יידישע קרישטאָל־ריינע פאלקס־ליד האָט זיך געלאָזט הערן אין גאָס, די יידישע לירישע טענער פון וואַלינער זינגער, אַדעסער גאָס־לידל, יידיש־ליטווישער מעלאַנאָלישער טאָג, פוּי־לישע שטייגער־לידער, חסידישע און השכלהשע מאַטיוון.

מרדכי געבירטיג איז אַ גאָט־געבענטשטער פאלקס־דיכטער און זינגער, וואָס נייטיקט זיך נישט אין פירסום. דאָס ליד זיינס אַליין האָט פאַר אים דעם וועג פון פאלקס־אַנערקענונג אויסגעשפרייט. דאָס ליד, וואָס איז געוואָרן דער רוח־החיה אין די יידישע טעאַטער־שטיק אין אייראָפע און אין אַמעריקע און אין אַלע קליינקונסט־טעאַטערן און קאָנצערטן. וווּ נאָר אַ יידישער ישוב איז דאָ, האָט שוין אַהין געבירטיגט ליד דערגרייכט — דאָס פאלקס־טימלעכע ליד, וואָס איז אַזוי פייַן־האַרציק אידיליש געמאַלט, אַז אויב עס פאַרבלאַנדזשעט אין דעם אָן אַפּקלאַנג פון אַ פרעמדן טאָג, דער אייפלוס פון דער

טלאווישער טביבה, ווו געבירטיגט נשמה האָט גאָטס לופט געאָ-
טעמט — ווערט דאָס פאַרבלאַנדזשעט־פרעמדע בטל אין דעם
גלאַנץ און פאַרב פון דער וואַרעמער אייזיליע און בילד, וועלכט
שטייגט אָפּט אין ליד אַריבער אין קראַפט דעם ניגון.

דער סימן פון אמתער יידישער פאַלקס־דיכטונג איז: דער
קלעט ביים האַרצן...

געבירטיגט אַ ליד קלעמט דאָס האַרץ, וואַרעמט און פילט אָן די
יידישע נשמה מיט זיטער מעלאַנכאָליע און פריידיקן ציטער. נישט
פון רייכן סאַלאַן זינגט מרדכי געבירטיג, נאָר פון די פיר הוילע ווענט
פון דער יידישער שטוב און פון יידישן בעל־מלאכה. פיר הוילע
ווענט פון חדר, פיר הוילע ווענט פון שטוב, און אפילו דאָס
איינשלעפערן פון דער מאַמען מיט אַ לידעלע דאָס קינד קומט אויך
פאַר ביי נאַקעטע, אַרעמע פיר וועט.

געבירטיגט ליד איז דאָס ליד פון נויט. אַ מאַריס ראַזענפעלד־טאַן
קלאַפט אָפּט אין די סטרונעס פון זיין האַרפע, און צעלאַזט ער זיך
אַמאָל אין אַ פריילעכן טעמפּאָ און ריטם פון פריילעכקייט און
זוניקייט, וועבט זיך אין דער דאָזיקער פריידיקייט אויך מער
זילבער־פאַדעם פון אומעט, ווי גאַלד־פאַדעם פון פרייד...

און נאָך אַ סימן פון עכטער נישט־געפעלשטער פאַלקס־דיכטונג
און פאַלקס־געזאַנג: וואָס מער מען הערט עס, אַלץ מער באַגייט־
טערט עס, וואַרעמט און ווירקט.

דאָס איז אויך דער כוח און טוד פון מרדכי געבירטיגס דיכטונג
און געזאַנג, וואָס איז שוין געוואָרן די דיכטונג און געזאַנג פון
גאַנצן פאַלק.

מ. קיפּניס

מיינע לידער

העי, קלעזמארים

Moderato

אויף איר פֿון קלעזמא איר צור-ברוי טע-א ריק-אין-קלעז-הויז
 גע-אי-אזיק-פֿרוי אַ אַלץ-מיר-לפֿונט-ליינ
 לויק-פֿרוי אַ אַלץ-איר-לפֿונט-אין-רה-לח-רה-א-אין-לפֿונט
 אין-רה-לח-רה-א-אין-לפֿונט-בא-אי

העי, קלעזמארים, גוטע־ברידער!
 איר באַקומט פֿון מיר אויף וויין —
 שפּילט מיר אויף אַ פֿריילעך לידל, (ביט)
 שלעפט מיין מרה־שחורה איין.

טרויעריק איז מיר אויפֿן האַרצן,
 כּפּיל, דאַרט עפעס נאַגט און קוועלט;
 ס'בענקט נאָך עפעס מיין נשמה (ביט)
 און איך ווייס נישט וואָס מיר פעלט.

שפילט, פארוויגט מיט אייערע טענער
מיר דעם אומעט אין מיין הערץ,
ווי מיין מאמע פלעגט פארוויגן
מיט א לידעלע מיין שמערץ. (ביס)

שפילט מיר אויף א פריילעך לידל —
עפעס שפילט איר טרויעריק היינט;
ס'וויינט דאס פלייטל, ס'וויינט דער פידל —
אלץ ארום מיר עפעס וויינט. (ביס)

העי, קלעזמארים, גוטע־ברידער!
איר באקומט פון מיר אויף וויין —
שפילט מיר אויף, א פריילעך לידל,
שלעפט מיין מרה־שחורה איין. (ביס)

קינדער-יארן

Andante

קינדער-יארן זיסע קינדער-יארן
 אייביק בלייבט איר וואך אין מיין זכרון
 ווען איר טראכט פון אייער צייט
 ווערט מיר אזוי באנג און לייד -
 אוי, ווי שנעל בין איר שוין אלט געווארן.

נאך שטייט מיר דאס שטיבל פאר די אויגן,
 ווו איר בין געבוירן, אויפגעצויגן,
 אויך מיין וויגל, זע איר דארט,
 שטייט נאך אויף דעם זעלבן ארט -
 ווי א חלום איז דאס אלץ פארפליגן.

און מיין מאמע, אד, ווי כ'פלעג זי ליבן
כאָטש זי האָט אין חדר מיד געטריבן;
יעדער קניפ איז פון איר האַנט
מיר נאָך אַזוי גוט באַקאַנט —
כאָטש קיין צייטן איז מיר נישט פאַרבליבן.

נאָך זע איך דין, פייגעלע, דו שיינע,
נאָך קוש איך די רויטע בעקלעך דיינע,
דיינע אויגן פול מיט חן
דרינגען אין מיין האַרץ אַריין,
כ'האַב געמיינט, דו וועסט אַמאָל זיין מיינע.

קינדער־יאָרן, יונגע שיינע בלומען!
צ'ריק צו מיר וועט איר שוין מער נישט קומען;
יאָרן אַלטע, טרויעריקע,
קאַלטע, מרה־שחורהדיקע
האַבן אייער שיינעם פלאַץ פאַרנומען.

קינדער־יאָרן, כ'האַב אייך אַנגעוויירן,
מיין געטרייע מאַמען אויך פאַרלוירן,
פון דער שטוב נישטאָ קיין פלעק,
פייגעלע איז אויך אַוועק,
אוי, ווי שנעל בין איך שוין אַלט געוואָרן.

שפילט אייך, ליבע קינדערלעך,
 פאַרווימט קיין אויגנבליק. (ביס)
 נעמט מיך אויך אַריין אין שפּיל, (ביס)
 פאַרגינט מיר אויך דאָס גליק.
 הוליעט, הוליעט, קינדערלעך אַאַז'וו. (רעפרען)

קוקט נישט אויף מיין גראַען קאַפּ.
 צי שטערט דאָס אייך אין שפּיל? (ביס)
 מיין נשמה איז נאָך יונג, (ביס)
 ווי צ'ריק מיט יאָרן פּיל.
 הוליעט, הוליעט, קינדערלעך אַאַז'וו. (רעפרען)

מיין נשמה איז נאָך יונג
 און גייט פון בענקשאַפט אויס. (ביס)
 אַך, ווי גערן ווילט זיך איר (ביס)
 פון אַלטן גוף אַרויס.
 הוליעט, הוליעט, קינדערלעך אַאַז'וו. (רעפרען)

שפילט אייך, ליבע קינדערלעך,
 פאַרווימט קיין אויגן־בליק, (ביס)
 ווייל דער פּרילינג עקט זיך באַלד, (ביס)
 מיט אים דאָס העכסטע גליק.
 הוליעט, הוליעט, קינדערלעך אַאַז'וו. (רעפרען)

אברהמעלע, דו זעסט אין פעלד
(ביט) אַ בין פליט שוין אַרום?
און דאַרט שטייט אויף אַ צווייגעלע
אַ גאַלדן זומער-פייגעלע.
אַברהמל, גיכער קום!
אַ בין פליט שוין אַרום.

כ'זע, יאַסעלע, ווי כ'בין אַ ייד,
(ביט) נאַר וואַרט נאָך איין מינוט,
דאָס פייגעלע איז טאַקע שוין,
נאַר וואָס וועט אַבער מאַרגן זיין,
דעם רבין קענסטו גוט...
אוי, וואַרט נאָך איין מינוט.

— אַברהמעלע, אוי, נאַרעלע,
(ביט) פאַר מאַרגן זאָרג זיך ניט
תירוצים איז פאַראַן גענוג,
מען דאַרף נאַר זיין אַ ביסל קלוג —
זע, ס'פייגעלע איצט פליט!
פאַר מאַרגן זאָרג זיך ניט.

— אוי, יאַסעלע, איך וואַרן דיך
(ביט) נישט גיי, ווי כ'בין אַ ייד,
דאָס האָט דער שטן דאַרט אין פעלד
זיך אין אַ פייגעלע פאַרשטעלט,
דאָס שלעפט ער אונדז און ציט —
נישט גיי, ווי כ'בין אַ ייד.

— אברהמעלע, דו גייסט אוועק?
 (ביט) נו גיי, איך בלייב אליין,
 נאָר זאָגסטו אויס אַ וואָרט פון מיר.
 ביי מיין נאמנות שווער איך דיר,
 צעברעך איך דיר אַ בייך.
 נו גיי, איך בלייב אליין.

מיין טאטע אכזה

Allegretto

בייר - ס'ריל נאָר זייך שלאָגן רא-ו-ו קיין היאָט מיין פֿאַר כ'האַב
 גייר 13 לויי פֿאַן איך טע - טאַ מיין פֿאַס גיך לויט-גור קיט
 גייר 13 לויי פֿאַן איך טע - טאַ מיין פֿאַס גיך לויט-גור קיט

כ'האַב פֿאַר דיר, מיין העלד, קיין מורא,
 שלאָג מיך נאָר, פרוביר!
 (ביט) קוים דערוויסט זיך דאָס מיין טאטע
 איז דאָן וויי צו דיר.

ווייל מיין טאטע איז אַ כוהן,
ס'איז מיט אים קיין שפּאַס:
ער צערייסן קען אַ מענטשן,
ווען ער ווערט אין כּעס. (ביט)

איין מאָל האָט אין הויף אַברהמל
מיר דערלאַנגט אַ שטויס,
און מיין טאטע, רויט פאַר צאַרן,
איז צו אים אַרויס. (ביט)

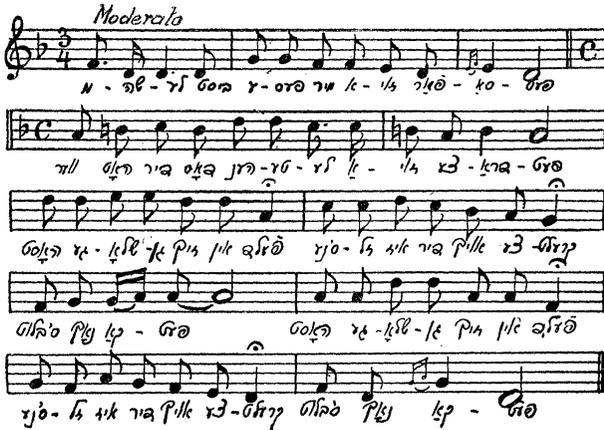
נאָר אַ מזל האָט אַברהמל —
גראַד דעם אויגן־בליק
שטאַרבט אַוועק זיין קראַנקער טאטע,
אוי, האָט ער אַ גליק! (ביט)

ווייל אַ כוהן מוז פאַרלאַזן
ס'הויז, וווּ ס'ליגט אַ מת —
שלאַג מיר נאָר; דו מיינסט, און תמיד
טרעפט זיך אַזאַ נס? (ביט)

משה לע

וירעטו

Moderato

פֿרט - סא - פֿאָר 1/2 - אַ טור פֿרט - זי מיסט לוי - לוי - מ.
פֿרט - ברא - צו גוי - אַ לוי - טו - רונן באַס ביר ראיט לוי
קרעט - צו אליין ביר איז גא - סניז פֿאַר און יויק אַן - לאַן - גי ראיט
פֿאַר און יויק אַן - לאַן - גי ראיט פֿרט - קא נאָך ס'האָט
פֿאַר און יויק אַן - לאַן - גי ראיט פֿרט - קא נאָך ס'האָט
קרעט - צו אליין ביר איז גא - סניז

— משה לע, ביסט עפעס מיר אזוי פֿאַרסאָפּעט
ווער האָט דיר דאָס הענטעלע אזוי צעדראָפּעט?
האַסט געשלאָגן זיך אין פעלד. (ביס)
ס'נעזל איז דיר אויך צעקרעלט,
ס'בלוט נאָך קאַפּעט.

— טאַטעניו, דאָס האָב איד זיך אין הויף ביים רבין,
פֿאַרריכטנדיק די היינעלעך, אַ שטאָך געגעבן;
נישט געשלאָגן זיך אין פעלד — (ביס)
מיט דער נאָדל זיך צעקרעלט,
כּוואַל אזוי לעבן!

— משהלע, וואס איז געשען? איך מוז דאס וויסן —
ווער האט דיר די הייזעלעך אזוי צעריסן?
(ביס) עפעס ביסטו מיר פארווייגט —
אפשר האט דער רבי היינט
דיך געשמיסן?

— טאטעניו, דער רבי האט מיך נישט געשמיסן,
מיינע הייזעלעך ווייס איך נישט ווער ס'האט צעריסן.
(ביס) מיר געזאגט האט מאטעלע,
ער האט זיך ס'קאפאטעלע
אויך צעריסן.

— משהלע, דעם אויגן-בליק אהער צום טאטן!
דו האסט זיך, מיין יינגעלע, אליין פארראטן.
(ביס) דיר געזאגט שוין ס'איז נישט פליין
מאטל זאל דיין חבר זיין,
גענארסט דעם טאטן.

— טאטעניו, כ'האב נישט געוואלט מיט אים זיך שפילן,
נו, האט ער געגעבן מיר זיין זיידנס ברילן.
(ביס) אים דערפאר האב איך געשענקט
ס'פידעלע, וואס ד'האסט געברענגט,
כ'זאל ד'רויף שפילן.

— משהלע, ביסט אומפארשעמט, דו וועסט דאס פילן,
כ'וויל דו זאלסט מיט מאטעלען זיך מער נישט שפילן,
(ביס) ס'פידעלע דעם אויגן-בליק
ברענגען זאלסטו מיר צוריק,
גיב אפ די ברילן.

דו וועסט אהיים קומען, נישט ברענגען קיין געלט,
און איד וועל זיך קריגן מיט דיר :
אוי, גולן! דאָס קינד נעבעך ציטערט פון קעלט
(ביט) און דו קופסט קיין שיכלעך פאַר איר.

דו וועסט אהיים קומען פאַרזאָרגט און פאַרטראַכט
און איד וועל מיט כעס צו דיר צו :
אוי, גולן! דאָס קינד נעבעך הונגערט און שמאַכט,
(ביט) אוי, וואָס פאַר אַ טאַטע ביסטו!

און וועט דאָס קינד ווייגען, ס'וועט הונגעריק זיין,
אין שטוב נישט קיין ברויט, נישט קיין געלט,
נו, וועל איד עס שעלטן : אַ מיתה נעם איין!
(ביט) אַזוי ווי מיין מאַמע מיך שעלט.

דאס לידל פון גאלדענעם לאנד

Andantino

מילך האלט אן לא - פֿוֹן זײַן קלויז טור - ון אַ נעם אַ
 אַ - לאַנגע נעם - גור - האַלט פֿון גא - לוֹ באַס מיר לֶפֿיל
 באַס פֿיל - גור - אַלץ הערץ זעט גור - מאַ אײַן פֿלעקט אַז
 אַ לֶפֿיל מיר אַס לֶפֿיל אַלץ - גײַן מיר גא - לוֹ
 אַ לֶפֿיל מיר אַס לֶפֿיל

אוי, נעם, גוטער קלעזמער, דיין פידל אין האַנט
 און שפיל מיר דאָס לידל פון גאלדענעם לאַנד,
 אַמאל פלעגט מיין מאַמע מיט האַרץ און געפיל
 דאָס לידל מיר זינגען. אוי, שפיל עס מיר, שפיל!

(ביס)

און הער איך דאָס לידל, דאָן שוועבט פאַר מיר באַלד
 מיין טייערע מאַמע, איר ליבלעך געשטאַלט;
 איר האַרציקער שמייכל, איר צערטלעכער בליק —
 זיי וועקן מיר אויף מיין פאַרגאַנגענעם גליק.

(ביס)

און הער איך דאָס לידל, דערנע איך, אָט שטייט
מײן מאַמע, זי מאַכט מיר מײן וויגעלע גרייט.
און כ׳פּיל אויף מײן שטערן איר דאַרינקע האַנט —
זי זינגט מיר דאָס לידל פון גאַלדענעם לאַנד. (ביס)

אַמאַל איז געווען אין אַ גאַלדענעם לאַנד
אַ קלוגער בן־יחיד, אַ שיינער ברייליאַנט —
זי זינגט און עס טיקטאַקט דעם זייגערט אומרו
און ט׳וויגעלע הוידעט זיך — איי־ליי־ליי־ליי. (ביס)

און הער איך דאָס לידל, דאָס זיסע געזאַנג,
דאַן ווערט אויפן האַרץ אזוי אומעטיק באַנג —
און ט׳ווילט זיך, ווי די מאַמע מיט האַרץ און געפיל,
דאָס לידל מיר זינגען — אוי, שפּיל עס מיר, שפּיל!

שלאף, מיין נחמהלע, מיין טייער קיוועלע.
שא, שטיל, אוי וואָס איז היינט מיט דיר?
ס'איז פונעם טאָטעניו געקומען אַ בריוועלע.
ער נעמט אונז אַריבער, שרייבט ער מיר;
ס'איז פונעם טאָטעניו געקומען אַ בריוועלע —
נאָר ווען דו וועסט נישט רואיק זיין,
פאַרט מיט מיר משהלע און לאהלע און ריוועלע,
דיך לאַז איך דאָ איבער גאַנץ אַליין.

שלאף מיר, מיין קדישל, מיין טייער קיוועלע.
פלאַג נישט און קווייל מיך נישט אומזיסט.
כ'האַב צו דעם טאָטעניו געשריבן אַ בריוועלע,
אים דערציילן ווי שיין, ווי שלעכט דו ביסט,
כ'האַב צו דעם טאָטעניו געשריבן אַ בריוועלע —
נאָר ווען דו שלאָפן וועסט אַצינד,
פאַרט צו דעם טאָטעניו מיט אונז אויך מיין קיוועלע,
קריגסט די זיסע קושן אויך, מיין קינד.

שלאף שוין מיין קינד

(מיינע קינד)

Allegretto.

די קוינס אז - אז - יין מיין קינד מיין אלן שלאף
 די לויס נע - ציי לויס - אז - אז - אז
 נאר לוינס א א - פאר א פון - קיי לויט מוז - אז
 די לויס לויס לויס לויס לויס לויס שלאף
 נאר לוינס א א - פאר א פון - קיי לויט מוז - אז
 די לויס לויס לויס לויס לויס לויס שלאף

נו שלאף שוין, מיין קינד, מיין יינגעלע קליינס,
 די אייגעלעך דיינע מאך צו —

די מאמע וועט קויפן א פערדל א שיינס,
 נאר שלאף-זשע מיר — איי-לין ליר-לין. (ביט)

א פערדל א שיינס, ס'וועט קאסטן פיל געלט,
 א וועגעלע אויך, אויף מיין ווארט.

דו וועסט קאנען פארן ארום אין דער וועלט,
 אויפזוכן דיין טאטעשי דארט. (ביט)

דיין טאטע, מיין קינד, איז לאַנג שוין אַוועק,
אַ בריוול געשריבן, נישט מער.
געפינסטו אים דאָרטן, דאָן פּרעג אים, אוי פּרעג,
(ביט) צי ליבט ער דיין מאַמען נישט מער.

צי האָט ער פאַרגעסן זיין ווייב און זיין קינד,
אַ צווייטע פאַרטרעט דאָרט מיין אָרט.
(ביט) צי אפשר, חלילה, אוי וויי מיר אַן ווינד,
געשטאַרבן דער טאַטעשי דאָרט.

איין־ליד־ליד — שלאָף, מיין יינגעלע קליינס,
אַ יתומל נעבעך ביסטו.
(ביט) איד וועל דיך לערנען אַ קדישל אַ שיינס,
שלאָף־זשע מיר — איין־ליד־ליד.

אוי, מאַמעניו מיין, מאַמעניו, מיין טייערע!
איז דאָס אמת, מאַמע.
וואָס דער זיידע זאָגט.
אַז די טויטע ליידן
ווען נאָך זיי מען קלאָגט?
און ווען מיר דאָ וויינען
האַבן זיי קיין רו—
כ'זעל שוין מער נישט וויינען,
וויין נישט, מאַמעניו.
מאַמעניו מיין, אוי, מאַמעניו מיין, כ'בעט דיך, נישט וויין.

אוי, מאַמעניו מיין, מאַמעניו, מיין טייערע!
איז דאָס אמת, מאַמע.
וואָס איך האָב געהערט?
ווען משיח וועט קומען
אויף זיין ווייסן פּערד,
וועלן אַלע מתים
אויפשטיין פון דאָס ניי
און מיין גוטער טאַטע
וועט זיין צווישן זיי?
מאַמעניו מיין! אוי, מאַמעניו מיין, ווען וועט דאָס זיין?

משהלע, מיין פריינד

Andantina

וואס מאכסטו עפעס, משהלע?
 כידערקען דיר נאך אן בליק,
 דו ביסט געווען מיין חברל
 מיט יארן פיל צוריק,
 און אויך אין דער האבן מיר
 געלערנט לאנג באנאנד,
 אט שטייט פאר מיר דער רבי נאך,
 דער קאנטשיק אין זיין האנט.

(רעפרען) אוי, ווו נעמט מען צוריק די יארן,

יענע שיינע צייט.

אוי, דאָס יונגע שיינע לעבן

איז פון אונדז שוין ווייט.

אוי, ווו נעמט מען צוריק די יארן,

משהלע, מיין פריינד,

אוי, נאָך יענעם ביזן רבין

בענקט דאָס האַרץ נאָך היינט.

וואָס מאַכסטו, זאָג, מיין חברל?

דיין שמייכלע אַצינד

דערמאָנט מיך דיין עקשנותקייט

נאָך זייענדיק אַ קינד,

דער רבי שמייסט אין דיר אַריין,

ביסט אויפגערעגט און בלאָס,

נאָר אים להכעיס שמייכלסטו,

דער רבי שפּרינגט פון כעס.

(רעפרען) אוי, ווו נעמט מען צוריק די יארן...

(ביז „משהלע, מיין פריינד“)

אוי, נאָך יענע שמיץ פון רבין

בענקט דאָס האַרץ נאָך היינט.

וואָס מאַכט דיין שוועסטער רחלע?

ווי כ'וואָלט זי איצט געזען,

זי איז אַמאָל, געדענקסטו נאָך,

מיר נאָענט צום האַרץ געווען,

נאָר זי געליבט האָט בערעלען,
געהאַסט מיר אָן שום גרונט,
געבליבן איז אין האַרצן לאַנג
אַ נישט־פאַרהיילטע ווונד.

(רעפרען) אױ, וווּ נעמט מען צוריק די יאָרן...
(ביז „משהלע, מיין פריינד“)

אױ, נאָך יענער שיינער רחלע
בענקט דאָס האַרץ נאָך היינט.

ווי גייט עס עפעס בערעלען,
אַברהמעלע וואָס מאַכט?
און זאַלמעלע און יאַסעלע?
זייער אָפט פון אייך געטראַכט,
געחלומט פון אייך, קינדערלעך,
געזען זיך אין דער מיט,
געוואָרן אַלטע יידעלעך —
ווי שנעל דאָס לעבן פליט.

(רעפרען) אױ, וווּ נעמט מען צוריק די יאָרן...
(ביז „משהלע, מיין פריינד“)

אױ, נאָך יענע יונגע ליידן
בענקט דאָס האַרץ נאָך היינט.

יאנקעלע

(דריטער טאג)

Allegretto

מיטן קע-צטן טאג פארט אים אים גייער-עס קע-טאן לויט אים זעטן פארט
 אים בארן-צייט אים - אים לויט פארט אים זעטן פארט אים זעטן פארט
 אים זעטן פארט אים זעטן פארט אים זעטן פארט אים זעטן פארט
 אים זעטן פארט אים זעטן פארט אים זעטן פארט אים זעטן פארט

שלאף-זשע מיר שוין, יאנקעלע, מיין שיינער,
 די אייגעלעך, די שווארצינקע מאך צו,
 א יינגעלע, וואס האט שוין אלע ציינדלעך. (ביס)
 מוז נאך די מאמע זינגען איי-ליד-ליד?

א יינגעלע, וואס האט שוין אלע ציינדלעך,
 און וועט מיט מזל באלד אין חדר גיין,
 און לערנען וועט ער חומש און גמרא. (ביס)
 זאל וויינען ווען די מאמע וויגט אים איין?

א יינגעלע, וואָס לערנען וועט גמרא,
אַט שטייט דער טאַטע, קוועלט און הערט זיך צו,
א יינגעלע, וואָס וואַקסט אַ תלמיד־חכם, (ביס)
לאַזט גאַנצע נעכט דער מאַמען נישט צורו?

א יינגעלע, וואָס וואַקסט אַ תלמיד־חכם,
און אַ געניטער סוחר אויך צוגלייך,
א יינגעלע, אַ קלוגער חתן־בחור, (ביס)
זאַל ליגן אַזוי נאַס ווי אין אַ טייך?

נו, שלאָף־זשע מיר, מיין קלוגער חתן־בחור,
דערווייל ליגסטו אין וויגעלע ביי מיר.
ס'וועט קאַסטן נאָך פיל מי און מאַמעס טרערן (ביס)
ביזוואַנען ס'וועט אַ מענטש אַרויס פון דיר.

— נישט אמת, טאטע, וואָס דער רבי זאָגט.
א שלעכטער מענטש, נישטאָ זיין גלייכן,
פאַרוואָס דערציילט ער נישט, ווי ער אונדז שלאָגט,
זע, טאָטעניו, דעם בלאַען צייכן.
כ'האַב מיט אַברהמלעך זיך צעווערטלט בלויז,
ער האָט מיין חומשל צעריסן,
דערפאַר האָט אונדז דער רבי אויף זיין שויס
נאָך מיט אַ ניגונדל געשמיסן.

— וואָס וועט דער סוף זיין, מאַטל? ענטפער דרויף:
די שכנים זאָגן, כ'מוז זיי גלויבן,
דו יאָגסט זיך גאַנצע טעג אַרום אין הויף,
און חברסט זיך מיט יאַנעקס טויבן, —
צי איז דאָס שיין פאַר יידן, זאָג אַליין,
מיט טויבן זיך אַרום צו יאָגן?
האַסט נעכטן, מאַטל, ווידער מיט אַ שטיין
דעם שכנס שויבן אויסגעשלאָגן?

— נישט אמת, טאטע, ס'איז נאָר קוים אַרויס
אַ שטיקל שויב, מען קענ'ס צוקלעבן.
איך יאָג זיך נישט, איך קוק זיך צו נאָר בלויז,
ווי שיין די טייבעלעך זיך שוועבן,
ווי פריי זיי שפּרינגען זיך אַרום אין הויף,
ווי שיין די קערנדלעך זיי פּיקן,
ווי שנעל זיי גיבן זיך אַ לאַז אַרויף,
ווען זיי אַ פרעמדע טויב דערבליקן.

— וואָס וועט דער סוף זיין, מאַטל, כ'פרעג דיך נאָר?
אָ גרויסער יונג, קיין עיין־הרע.
ווען איך בין אַלט געוועזן דרייצן יאָר,
געקענט ווי וואַסער די גמרא,
אָ ייד מוז לערנען תורה מיט גרויס פרייד,
נישט האָבן נאַרישקייט אין זינען —
אָז ווויל דעם מענטש, וואָס איז צו גאָט, צו לייט,
וואָס קען גוט לערנען און געלט פאַרדינען.

— דער זיידע האָט אַמאָל דערציילט פון דיר,
פֿלעגסט אויך נאָך טייבעלעך זיך יאָגן,
ביסט אויך פיל בעסער נישט געווען פון מיר,
דיין רבי האָט דיך אויך געשלאָגן,
היינט קענסטו לערנען און האָסט געלט דערצו,
האַב, טאַטעניו, פאַר מיר קיין מורא,
ווען איך וועל ווערן גרויס, וועל איך, ווי דו,
פאַרדינען געלט און לערנען תורה.

— דו האסט פאר א ווייל אונדז דערמאנט אין זיכרון,
דערקענסט אונדז? קוק איין זיך גענוי,
דאס זענען מיר דיינע פארגאנגענע יארן,
נאך וועלכע דיר בענקט זיך אזוי.

מיר האבן דעם רוף פון דיין הארצן פארנומען,
דיין אומעט, דיין בענקען אן שיעור,
נו, זענען מיר טייבעלעך ווידער געקומען
און בלייבן שוין אייביק מיט דיר.

איך שטרעק מיינע הענט אויס און גיב זיי אפ שלום,
ביסט יונג, הער איך ווארקען אין וואלד —
און פלוצלונג דערוואך איך, געווען בלויז א חלום,
כ'ליג איינזאם, פאראומערט און אלט.

שלמהלע ליבער, קענסט זיך דערמאנען
וואס ערשט נישט לאנג געזאגט האסטו מיר?
אין א קליין שטיבל, נאר מיט דיר צוזאמען,
וואס פאר א ווערט האט דאס לעבן אן דיר.
שלמהלע ליבער אאז"וו. (רעפרען)

שלמהלע ליבער, דארפסט זיך נישט שעמען,
זאג מיר דעם אמת, זיי נישט פארשטעלט,
האסטו ליב ביילקען, צי ווילסטו זי בעמען
בלויז נאר דערפאר, ווייל עס רייצט דיך איר געלט?
שלמהלע ליבער אאז"וו. (רעפרען)

שלמהלע ליבער, כ'קען דיר ד'רויף שווערן,
ס'וועט נישט קיין שלום זיין צווישן איך,
וועסט מיך נישט איין מאל דערמאנען מיט טרערן,
כאטש איך בין ארעם און ביילקע איז רייך.
שלמהלע ליבער, שלמהלע מיין,
וועסט דאן באדויערן, נאר שפעט וועט שוין זיין.

אוי, נאָרישע בריאה

Moderato

לעז - רי - נא, אהי, סאל - קלאַג אַלס, סאל - לוינ אַלס
 סאיג, אה, אַ לוינ ביר פֿון הודק נע סאיג איה - הדי
 נאָק זיך אַלס ביר, אה, אַ לוינ ביר פֿון ביר - נע
 - גזיבזר - לני בדר קע - ללום או, איה - צי - מ מין גיא - א פֿון - טרע
 - מ מין גיא - א פֿון - טרע נאָק זיך אַלס ביר, גיז
 גיז - גזיבזר - לני בדר קע - ללום או, איה - צי.

וואָס וויינסטו, וואָס קלאַגסטו, אוי, נאָרישע בריאה!
 (ביט) סאיז נעבעך פון דיר שוין אַ תל,
 (ביט) דיר וועט זיך נאָך טרעפן אַזאַ מין מציאה,
 ווי שלומקע דער שניידער-געזעל.

אברהם דער אלמן, א ייד ווי א שררה,
פארמאגט א סך זילבער און גאלד, (ביס)
פלעגט ביי דיר זיך בעטן, געווען די כפרה, (ביס)
און דו האסט נאר שלומקען געוואלט.

נאר זארג זיך נישט, טאכטער, נאך וועלן בעלנים
גענוג זיך געפינען אויף דיר, (ביס)
וועסט זען, אז דער הולטיי, א קלאג צו זיין פנים, (ביס)
וועט קומען זיך בעטן ביי דיר.

נו, זארג זיך נישט, טאכטער, עס טרעפט ביי מאגנאטן,
גענוג יונגע לייט נאך פאראן, (ביס)
וועסט זען, אז דער שניידער, א רוח אין זיין טאטן, (ביס)
וועט זיין נאך מיט מזל דיין מאן.

אונדזער ארעם קינד

Moderato

נילט, מאן טו - לזי באס איר צו קאס איר
 א, איר טן-הע נילט, ניין, א, איר טן-הע
 ביין לארט בוס - יו איר בוסט אלע לייט איר, ניין
 איר בוסט אלע לייט איר טעניין א פֿון איר הארץ
 טעניין א פֿון איר הארץ ביין לארט בוס - יו

איך קום צו דיר דאָס לעצטע מאל,
 (ביס) נישט בעטן זיך, אַ ניין,
 (ביס) איך ווייס, אומזיסט איז יעדעס וואָרט.
 דיין האַרץ איז פֿון אַ שטיין.

איך קום צו דיר דאָס לעצטע מאל,
 (ביס) דערמאָנען דיך אַצינד,
 (ביס) וואָס וועט געשען אין פינדל-הויז
 מיט אונדזער אַרעם קינד.

איך האָב מיין וועלט שוין אָפגעלעבט.
(ביס) איך שטיי שוין האַרט ביים ברעג.
(ביס) באַלד וועט דער טייך אַ זינדיקע
פאַרשלעפּן ווייט אַוועק.

און דו וועסט זיך אויפזוכן באַלד
(ביס) אַ פרוי פון רייכן הויז,
(ביס) וועסט האָבן מיט איר קינדערלעך,
זיי פיעשטשען אויף דיין שויס.

אַ לעבן פול מיט גליק און פרייד
(ביס) פאַר דיר, פאַר זיי באַגינט —
(ביס) וואָס וועט געשען אין פינדל־הויז
מיט אונדזער אַרעם קינד ?

חנהלע און נחומל

Andantino

(דו עט)

חנהלע, מיין לעבן, חנהלע, דו מיין,
 (ביס) כיוויל דו זאלסט דאָס רעטעניש
 מיר געבן צו פארשטיין —
 ווען דו קומסט מיר אויפן זינען,
 מעגן רוישן די מאַשינען,
 מעג דאָס ביגלאייזן ווערן קאלט,
 האָב איר אַזוי ליב און גערן
 שעהן לאַנג פון דיר צו קלערן,
 (ביס) כ'זע פאַר מיר דיין טייער ליב געשטאַלט.

— נחומל, מיין לעבן, נחומל, דו מיין,
איך וועל באַלד דאָס רעטעניש
(ביט)
דיר געבן צו פאַרשטיין:

דאָס באַווייזט דו האָסט מיך גערן,
דאָך ביים נייען פון מיר קלערן,
דאָס וועט נישט קיין טובה זיין פאַר מיר,
ווען פאַרנעמען כוועל דיין זינען,
וועסטו קוים אויף ברויט פאַרדינען,
(ביט)
און איך וועל דאָן הונגערן ביי דיר.

— חנהלע, מיין לעבן, חנהלע, דו מיין.
וואָס איז פאַר אַן ענטפער,
(ביט)
איך קען דיר נישט פאַרשטיין:
כרעד פון ליבע, מיטן דרינען
קומסטו וועגן ברויט פאַרדינען,
אויב דו שרעקסט אַזוי זיך פאַר דער נויט,
וועל איך קויפן צוויי מאַשינען,
דו וועסט העלפן מיר פאַרדינען
(ביט)
און זיי זיכער, ס'וועט זיין תמיד ברויט.

— נחומל, מיין לעבן, נחומל, דו מיין,
האָסט זיך איצט באַקומען, (ביט)

איך קען דיר שוין פאַרשטיין —
וועסט ביי מיר דאָס נישט אויספירן,
כוויל ביי דיר זיך נישט רואינירן,
שוין גענוג געפלאַגט זיך און גענייט!
כוויל פאַסטריגעט מער נישט ציען,
יונגערהייט ביי דיר פאַרבליען,
(ביט)
איך וויל לעבן און געניסן פרייד.

— חנהלע, מיין לעבן, חנהלע, דו מיין.
האָסט אַצינד שוין טענות, (ביס)

וואָס וועט דערנאָכטן זיין —
געלט, נאָר געלט וועסטו באַגערן
און דאָס לעבן מיר צעשטערן,
ווען פארדינען כ'וועל נישט אַזוי פיל,
דאָ אַ הוט און דאָ אויף קליידער —
און איך בין דאָך נאָר אַ שניידער,
כ'זע אַרויס ס'זועט זיין אַ טרויעריק שפּיל. (ביס)

— נחומל, מיין לעבן, נחומל, דו מיין,
ביסט געווען מיין חתן, (ביס)
מיין מאַן וועסטו נישט זיין.

קליינער יתום

Andante

ביתן באטלן-טרוז בוי שפאר חס-י נזיר-קיי נילט לויין נילט לויין
 רות-3 נאר האָט קן-אי באָט לויין קלויט
 קן-אי באָט לויין פֿעלט רן-טרוז לויין טאָט לויין און
 פֿעלט רן-טרוז לויין טאָט לויין און רות-3 נאר האָט

וויין נישט, וויין נישט, קליינער יתום!
 שפאר די טרערן כאַטש דיר קוועלט,
 ווייל דאָס לעבן האָט נאַר צרות, (ביים)
 אוי, ווי שלעכט, ווען טרערן פעלט.

שפאר די טרערן, ווי בריליאַנטן,
 וועסט אַמאָל זיי דאַרפן זייער —
 ווען דיין הערצל גייט שוין איבער, (ביים)
 לאַז פון אויג אַרויס אַ טרער.

שלאַף שוין, שלאַף שוין, קליינער יתום,
צײַ נישט מער אַרויס מיין בלוט —
ס'וועט דער הונגער דײַך נישט קוועלן,
וועסט אין שלאַף זײַך פילן גוט. (ביס)

ס'וואַלט גאַר אפשר זײַן פיל בעסער
דיר, מיין יתום, און אויך מיר,
דו זאַלסט אייביק-אייביק שלאַפן,
אײַך דײַן מאַמע לעבן דיר. (ביס)

וויין נישט, וויין נישט, קליינער יתום!
אוי, ווי שלעכט, ווען ס'פעלט אַ טרער,
ווען דאָס האַרץ איז פול מיט לײַדן
און די אויגן זענען לער. (ביס)

ברענגט דער שדכן מיר אַ שידוך,
תנאים שוין באַשלאָסן.
הייסט ער יאַנקל נאָר זיין זיידן,
כ'קען דעם נאַמען אויך נישט ליידן,
כ'וויל נישט אַזאַ חתן,
אוי, כ'וויל נישט אַזאַ חתן.

(רעפרען) אוי וויי, מאַמעניו אַאַז'וו.

ברענגט דער שדכן מיר אַ חתן,
זאַגט ר'איז גאָר אַ שררה,
הייסט ער נעבעך שלמה־זישע,

רעדט נאָר יידיש, פע, אַ בושא!
כ'וויל נישט אַזאַ צרה,
אוי, כ'וויל נישט אַזאַ צרה,

(רעפרען) אוי וויי, מאַמעניו אַאַז'וו.

ברענגט דער שדכן מיר אַ חתן,
אַן אויסנאַם פון אַלע,
הייסט ער וולאַדעק, נאָר אַ צרה —
וולאַדעקס מאַמע הייסט אויך שרה
פונקט ווי איך זיין כלה —
אוי, וויל זי נישט די כלה.

(רעפרען) אוי וויי, מאַמעניו,
שיקט שוין גאַט מיר איינעם צו,
טרעפט אַ צרה,
הייס איך שרה,
וויי מיר, מאַמעניו,
אוי, טייערע מאַמעניו.

מאַמעניו, אן עצה

מאַמעניו, אן עצה, אוי, וויל איך איצט פון דיר,
כ'קען אליין קיין עצה מיר געפינען:
שלמהלע, דער שיינער יונג, ער שדכנט זיך צו מיר,
כ'ליג אים, זאגט ער, טאג און נאכט אין זינען.
— זאל דיר זיין צו מזל, טעכטערל דו מיין,
אפשר וועט דאס ענדלעך דיין רעכטער זיווג זיין, אוי, אוי,
זאלן טאַטע־מאַמע דיך שוין, גאַטעניו,
פירן צו דער חופה אין אַ מזלדיקער שעה.

(ביים)

— מיר געזאגט שוין אָפן, ער וויל זיך מיט דיר זען,
און די תנאים טאַקע באַלד באַשליסן.
מאַמעניו, דער שידוך וואַלט אַ גליק פאַר מיר געווען,
נאָר איין סיבה פייניקט מיין געוויסן —
זאָגן דיר דעם אמת, טעכטערל דו מיין,
ווילט זיך מיר נישט גלייבן דערפון זאל עפעס זיין, אוי, אוי,
היינטיקע בחורים, ס'איז שוין אזא וועלט,
וועלן נעמען אבי וועמען נאָר צוליבן געלט.

(ביים)

— מאַמעניו, אַט טאַקע דער ענין שרעקט מיך זייער
שלמהלען האָב איך דערציילט אַ ליגן,
אַ פעטער אין אַמעריקע האָב איך אַ מיליאָנער,
כ'וועל אַ גרויסן נדן פון אים קריגן.
— איך האָב עגמת־נפש, טעכטערל דו מיין,
האַסט געטאָן אַ פעלער, נו מילא זאל שוין זיין, אוי, אוי,
גיב איך דיר אן עצה, מאַך דערפון אַ שווייג
און מיר וועלן נאָך דער חופה געבן אים אַ פייג.

(ביים)

— מאַמעניו, איך וויל נישט, אן עצה, אוי, מיר גיב!
בעסער דאַכט זיך פריער איידער שפעטער,
צו וויסן אויב מיין שלמהלע האָט אמתדיק מיך ליב,
צי ליבט ער נאָך מיין אויסגעטראַכטן פעטער.
— נעם דיר נישט צום האַרצן, טעכטערל דו מיין,
ס'וועט נאָך מיט גרויס מזל אַ חתן פאַר דיר זיין, אוי, אוי,
כאַטש דו האַסט קיין גוף, זיין פון אים געליבט,
אודאי איז אַן אַרעם מיידל עלנט און באַטריבט.

(ביט)

בלומקע, מיין זשידווקע

(דערעט)

Andante

בלומקע מיין זשידווקע,

אַך, זיי פון גאַט געזעגנט,

האַטטו אפּשר מיינע ציגעלעך (ביט)

ערגעץ וווּ באַגעגנט?

— כ'האַב זיי, ליבער סטאַכו,

אין ערגעץ נישט געטראָפּן,

אוי, וועט היינט דיין בייזער טאַסקע (ביט)

דיך דערפאַר באַשטראָפּן.

— געחלומט פון דיר, סערצע,
געזען אין פעלד דיר ליגן,
פלוצלונג קוק איד, אך, ווו זענען
מיינע ווייסע ציגן? (ביט)

— אפשר, ליבער סטאכו,
ס'איז אנדערש נישט צו קלערן,
זענען זיי אין וואלד פארקראכן —
אוי, דארט ווויגען בערן! (ביט)

— באזשע! אך, מיין בלומקע,
וואס זאל איד איצט באגינען,
נישט געהיטן מיינע ציגעלעך,
דיר געהאט אין זינען. (ביט)

זיי קיין נאר, מיין סטאכו,
נישט דיר באשערט איז בלומקע,
ליבער, נעם ארויס דיין פייפל,
שפיל מיר אויף א דומקע.
— כ'וועל מיין טאטנס קרווקע

און אלץ וואס כ'האב פארקויפן,
לאמיר ביידע, שיינע בלומקע, (ביט)
ערגעץ ווייט אנטלויפן.
— זיי קיין נאר, מיין סטאכו,

אוי, נישט פארקויף די קרווקע!
זוך דיר אויף אין דארף א גויקע —
איד בין א זשידווקע!

רויטלעך שוין דער הימל,
די זון פארגייט פאוואליע,
אך, ווו זענט איר, מיינע ציגעלעך, (ביט)
קומט באוויינט מיין דאליע.

דער זינגער פון נויט

Moderato

ביסט גאר-זיין לער-רי-יא יוד-רד-אן אלו
 נישט גאר-זיין לער-רי-יא יוד-רד-אן אלו

אוי, ארעמער נאָרישער זינגער,
 ביסט נאָר אין דיין פאך נישט געניט,
 (ביט) דו קריכסט נאָר אין גבירישע הויפן,
 צי האָט דאָרט אן אַפּקלאַנג דיין ליד?

די רייכע, די זאטע מאַגנאַטן,
 זיי רירט נישט דיין טרויעריק געמיט,
 (ביט) פון זיי דאָרט באַקומסטו קיין גראַשן,
 צו זיי דאָרט דערגרייכט נישט דיין ליד.

און ווילסט אויף דיין זינגען מבינים
און געלט אויך פארדינען דערביי?
(ביס) גיי, זוך זיי אין אַרעמע הייפלעך,
דאַרט זינג דיינע לידלעך פאר זיי.

און זינג זיי דאָס לידל פון עלנט,
דאָס טרויעריקע לידל פון נויט,
(ביס) פון פינצטערע קויטיקע שטיבלעך,
וואו ס'הויליעט דער מלאך פון טויט.

פון בלאַסע פארקריפלטע קינדער,
פון טרוקענע ברוסטן גענערט,
(ביס) וואָס וועלן נאָך איידער זיי בליען,
נאָך איידער דער טויט זיי פארצערט.

יא, זינג זיי די טרויעריקע לידלעך,
זיי זענען געשאפן פאר זיי,
(ביס) דיין לידעלע וועט דאַרט באַגלייטן
אַ הילכיקער יאַמער־געשריי.

קום, לייבקע, טאנצן

לייבקע, מיין ליבער, דאָס וועט קיין גוטס נישט געבן.
דו ברענגסט מיט דיין עקשנות מיך פון געדולד ארויס.
דו מוזט זיך לערנען טאנצן, איך שווער ביי אונדזער לעבן.
אלא נישט, איז היינט נאָך מיט אונדז אויס —
מעגסט זיך זיין וואָס דו ביסט:
א פארברענטער ציוניסט,
א בונדאָוועץ, וועמען גייט דאָס אָן?
אלע איסטן זייט אַ צייט,
און אויך די אגודה־לייט,
טאנצן טאנצן און טשאַרלעסטאָן.

(רעפּרעטן)

קום, לייבקע טאנצן, שעם זיך ניט,
איך וועל דיר פירן שריט ביי שריט,
שטעל זיך, מיין ליבער,
אַקעגן איבער
און הייב צוזאַמען מיט מיר אָן,
נעם פעסט אַרום מיך, לייבקע קרוין,
דאָס ווייס איך זיכער קענסטו שוין,
איצט לאַמיר שוועבן —
אָך, ס'אַראַ לעבן,
ווען ס'טאנצט אַ פאַרל טשאַרלעסטאָן.

לייבקע, די מענער, זיי גרינטלעך צו דערקענען.
מיין בעסטער טערמאַמעטער איז ווען איך טאנץ מיט זיי,
וועלכע שוין באַווייבטע און וועלכע פריי נאָך זענען,
ווער עס איז אַ פיינער מאַן,
ווער אַ לומפּ, אַ שאַרלאַטאָן.

פיל איד, ווען דער טאגז נאר הייבט זיך אן,
און דערפאר, לייבקע קרוין,
וויל איד דיד, און טאקע שוין,
לערנען טאנגא און טשאַרלעסטאָן.
קום, לייבקע, טאנצן אזוי.

(רעפרען)

נאך א גלעזעלע טיי

די 2 טון

Moderato

לך - ק - ה א אורי ב' כהאב קד - בין - לי גיין ל - רז - רז
 לך - ק - ה ב בין איך אלס קד - בין - לי גיין ל - רז - רז
 בן - פרוי אין לו - טו - יין לא בן - ראי' אלס לך - א אט לייך
 אן - זיי זין - פרוי גיין זאלן סך - טו יא קינד גינד - אלן איך לוי
 אן - זיי זין - פרוי גיין זאלן סך - טו יא קינד גינד - אלן איך לוי

בערעלע, מיין ליבינקער,
 כ'האב צו דיר א בקשה,
 — פערעלע, מיין ליבינקע,
 וואס איז דיין בקשה?
 — ווען מיט מזל איך וועל האבן
 א יינגעלע אין פריידן,
 (ביס) וויל איך אונדזער קינד זאל הייסן
 נאך מיין פרומען זיידן.

— פארוואס עפעס נאך דיין זיידן?
 כ'האב דאך אויך א דעה,
 (ביס) האסט דאך ערשט געהאט א מיידל
 נאך דיין באבע לאה.

— בערעלע, מיין מאַנעלע,
כ'וויל דיר עפעס דערמאַנען —
— פערעלע, מיין ווייבעלע,
וואָס ווילסטו מיך דערמאַנען?
— דו פארגעסט, אז אונדזער לייבקע
הייסט שוין נאָך דיין זיידן,
(ביט) פארוואָס קלויבסטו זיך די יונגען,
וואַרפסט מיר צו די מיידן?

— און דו פארגעסט, אז נאָך דיין טאַטן
הייסט דאָך אונדזער נחום,
(ביט) ער איז דערפאר אין אים געראָטן —
נישט קיין גרויסער חכם.

— בערעלע, מיין טייערער,
כ'וויל דיר עפעס זאָגן —
— פערעלע, מיין טייערע,
וואָס ווילסטו מיר זאָגן?
— וואָס־זשע דאָרף מען איצט זיך קריגן,
לאַמיר נאָר דערלעבן,
(ביט) וועל איך דווקא נאָך מיין זיידן
ס'קינד אַ נאָמען געבן.

— וואָס־זשע טאַקע איצט זיך קריגן
און אומזיסט צו ריידן,
(ביט) אפשר וועט גאָר זיין אַ צווילינג —
ס'קען גאָר זיין צוויי מיידן.

זאג מיר, לבנה

Moderato

דער קאלטער ווינטער איז שוין אריבער,
 די פריילינג־זון מיט פרייד באַגריסט די וועלט,
 נאָר מיר אין הארצן ווערט טעגלעך טריבער,
 זייט מיין געליבטער איז ארויס אין פעלד.

קענען מיר דען פרייען די פריילינגס־בלומען,
 די פייגעלעך מיט זייער ליב געזאנג,
 (ביס) ווען פון מיין חתן איז נישט געקומען
 קיין שום ידיעה שוין חדשים לאַנג.

נישט זאָרג, געליבטע, האָט ער מיט טרערן
די לעצטע נאַכט דערקלערט אין וועלדל מיר;
(ביס) ביי דער לבנה און ביי די שטערן
שווער איד דיר צו: מיין האַרץ געהער צו דיר.

און טרויעריק האָבן די ביימער אַלע,
די בלימעלעך, די גרעזעלעך גערוישט,
(ביס) גלייך ווי זיי וואַלטן באַוויינט די כלה,
וואָס שטייט פון לעצטן ליבן קוש באַרוישט.

האַט ער זיין שבועה, זיין וואָרט געבראַכן,
צי אפשר האָט פאַרנומען אים דער פיינט?
(ביס) צי ליגט ער דרויסן די ברוסט צעשטאַכן
און פון יסורים קרעכצט ער דאָרט און וויינט.

זאָג מיר, לבנה, זאָגט, ליבע שטערן,
איר, עדות מיינע, נאָך פון יענער נאַכט:
(ביס) צי וועט מיין חתן צוריק זיך קערן,
צי האָט דער טויט זיין טרייעס אויג פאַרמאַכט?

אן ארבעטלאזער

Andante

אָט דריי איך אזוי זיך שוין וואָכן, חדשים
 (ביט) ארום אין די גאסן ביו ס'פאלט צו די נאָכט,
 און זוד אלץ אַ מיטל, כּיזאַל קענען פאַרגעסן,
 אַז איך וועל, ווי נעכטן, היינט ווידער נישט עסן,
 (ביט) נו, גיי איך אזוי זיך און קלער אלץ און טראַכט,
 נו, פּאַלט מיר איין פּלוצלונג, כּוועל ציילן די הייזער,
 (ביט) די קראַמען, די קונים וואָס גייען אריין,
 כדי נישט צו פילן דעם ווייטיק אין מאַגן,
 ווי עפעס אַ וואַרעם האַלט דאָרט אין איין נאָגן —
 (ביט) אַ זעלטן גוט מיטל וועט דאָכט זיך דאָס זיין.

נאָר ווי אויף להכעיס, דעם שטגס אַ שפיצל,
(ביס) אַ קרעמל פון עסנווארג ווי נאָר אַ הויז,
און ס'ווינקען זייער תאָוהדיק, רייצן און ציען,
ווי מיידלשע אויגן וואָס ברענען און גליען,
(ביס) די פרישינקע זעמל פון קוישן ארויס.

נו, שטיי איך אַזוי זיך און עס מיט די אויגן
(ביס) די זעמל, און כ'פיל ווי מיר וואָסערט אין מויל,
נו, זוך איך אַ מיטל, כ'זאַל קענען פאָרגעסן,
אַז איך וועל, ווי נעכטן, היינט ווידער נישט עסן,
(ביס) און אַלץ אין מיר ציטערט פון אימה און גרויל.

נו, פאַלט מיר איין פלוצלונג, כ'זועל הינט אין גאַס ציילן,
(ביס) פאַראַן הינט, וואָס שפּרינגען פון ווילטאַג ארום,
באַפּוצט און באַהאַנגען מיט מאַרקעס און גלעקלעך ;
פאַראַן הינט פאַרדאַרטע וואָס קוקן אויס שרעקלעך,
(ביס) וואָס דרייען זיך הונגעריק הפקר ארום.

נאָר ווי אויף להכעיס, שוין ווידער דער שטן,
(ביס) אַ הונט שטייט און גריזשעט אַ טרוקענעם ביין,
און אַט קומט אַ צווייטער, זיי נעמען זיך בייסן,
ס'וויל איינער ביים צווייטן דעם ביין ארויסרייסן,
(ביס) נו, שטיי איך און שמייכל און קריץ מיט די ציין.

זינגט דאָס פייגעלע אַ קלאַג־לידעלע,
 (ביס) ערגעץ שטאַרבט אין פעלד אַ בלום,
 (ביס) געהאַט פון שלמהלען אַ טרויעריקן בריוועלע —
 נויט און עלנד אומעטום.
 (רעפרען) טרילי, טרילילי, אַאָזױו, טרילי, טרילילי, אַאָזױו.

זינגט דאָס פייגעלע, אַך, פון גרינעם גראָז,
 (ביס) בינטעלעך שוין טרוקן היי,
 (ביס) ס'גייען אַרבעטער אַרום דאָרט אַרבעטלאָז,
 שלמהלע אױך צווישן זיי.
 (רעפרען) טרילי, טרילילי, אַאָזױו, טרילי, טרילילי, אַאָזױו.

זינגט דאָס פייגעלע, וויי, פון ביימעלע,
 (ביס) בלעטלעך רייסט דער ווינט מיט כעס,
 (ביס) מחנות אַרבעטער און אױך מיין שלמהלע
 הונגערן אין מיטן גאַס.
 (רעפרען) טרילי, טרילילי, אַאָזױו, טרילי, טרילילי, אַאָזױו.

פלי, מיין פייגעלע, טייער בריאהלע!
 (ביס) איבער ימען, ווייט און ברייט,
 (ביס) ברענג פון שלמהלען אַ גוט ידיעהלע
 און דערצייל אים, ווי איך לייך.
 (רעפרען) טרילי, טרילילי, אַ געזאַנג
 שיקט דאָס פייגעלע אַראָפּ צו מיר,
 אוי, טרילי, טרילילי, אוי, ווי באַנג
 איז מיר, שלמהלע, אַן דיר.

רִיזְעֵלֶע

Allegretto

אז - זצ - ריי אַ טראַכט-פֿאַר טעל אַז - זע - אַז אין באַרט היק טעלע
 זצ - זצ - ריי זר - טע אַינן אַלע טעלע באַ - טעלע באַ - טעלע באַ - טעלע באַ - טעלע באַ
 ראָס - אַ זיק אַיק ברײַ גאָ - רײַ - רײַ - רײַ אַל - גאָ - אַל - גאָ - אַל - גאָ - אַל - גאָ
 קאָס קאָס

שטייט זיך דאָרט אין געסעלע
 שטיל פֿאַרטראַכט אַ הייזעלע,
 דרינען אויפן בוידעם־שטיבל
 וווינט מיין טיער רייזעלע.
 יעדן אָוונט פֿאַרן הייזל
 דריי איך זיך אַרום,
 כ'גיב אַ פֿייף, און רוף אויס: רייזל,
 קום, קום, קום!

עפנט זיך אַ פענצטערל,
 וואַכט אויף ס'אַלטע הייזעלע
 און באַלד קלינגט אין שטילן געסל
 אַ זיס קול, ס'רעדט רייזעלע:
 — נאָך אַ וויילע וואַרט, מיין ליבער,
 באַלד וועל איך זיין פֿריי,
 גיי זיך נאָך אַ פֿאַר מאַל איבער —
 איינס, צוויי, דריי!

גיי איך מיר אַ פריילעכער,
זינג און קנאַק מיר-ניסעלעך,
הער איך אויף די טרעפלעך שפרינגען
אירע דראַבנע פיסעלעך,
שוין אַראָפּ פון לעצטן טרעפל,
כ'נעם זי ליב אַרום,
כ'גיב איר שטיל אַ קוש אין קעפל —
קום, קום, קום!

— כ'וויל דיך בעטן, דודל,
זאַלט אַרויף נישט פייפן מער.
— הערסט, ער פייפט שוין, זאַגט די מאַמע,
זי איז פרום, ס'פאַרדריסט זי זייער,
פייפן, זאַגט זי, איז נישט יידיש,
ס'פאַסט נאָר בלוין פאַר „זיי“,
גיב אַ צייכן פראַסט אויף יידיש —
אינס, צוויי, דריי!

— כ'וועל פון היינט נישט פייפן מער,
דרוּף גיב איך אַ שבועהלע —
דיר צוליב וועל איך אפילו
ווערן פרום, מיין צנועהלע,
כ'וועל זיין ווען דו ווילסט נאָר, רייזל,
ווי דיין מאַמע פרום,
יעדן שבת גיין אין קלייזל —
קום, קום, קום!

— כ'גלייב עס דיר, מיין ליבינקער,
און דערפאר דיר, דודל,
שטריק איך אַ שיין תפילין־זעקל
מיט אַ מגן־דודל,
ווען געפעלן ס'וועט אין קלייזל,
זאָגן זאָלסטו זיי:
— ס'האַט געשטריקט מיין ליבע רייזל —
איינס, צוויי, דריי!

— כ'דאַנק פאַר דיין מתנהלע,
כ'ליב אַזוי דיר, רייזעלע!
כ'ליב דיין מאַמען, כ'ליב דאָס געסל,
כ'ליב דאָס אַלטע הייזעלע,
— כ'ליב די שטיינדלעך לעבן הייזל —
טרעטסט אויף זיי אַרום,
הער, דיין מאַמע רופט שוין: רייזל,
קום, קום, קום!

גיי איך מיר אַ פריילעכער,
זינג און קנאַק מיר ניסעלעך,
הער איך אויף די טרעפלעך לויפן
אירע דראַבנע פיסעלעך —
ווידער שטייט פאַרטראַכט דאָס הייזל,
ס'געסל ווידער שטום.
קום צו מיר אין חלום, רייזל,
קום, קום, קום!

די נאכט קומט אן צו שוועבן

Andantino

די נאכט קומט אן צו שוועבן - און איר זענען
 די נאכט קומט אן צו שוועבן - און איר זענען
 די נאכט קומט אן צו שוועבן - און איר זענען
 די נאכט קומט אן צו שוועבן - און איר זענען
 די נאכט קומט אן צו שוועבן - און איר זענען

געהייליקט דעם אַנדענק פון מיין ליבן
 פאַרשטאַרבענעם חבר מרדכי ערליך

ווידער איז אַ טאָג אַוועק,
 די נאַכט קומט אָן צו שוועבן,
 נענטער מיט אַ טאָג צום ברעג,
 ווו ס'ענדיקט זיך דאָס לעבן;
 ווידער איז אַ נאַכט פאַרביי,
 ס'איז ווידער טאָג געוואָרן,
 אַזוי יאָגן זיך די צוויי (ביס)
 שוין לאַנגע, לאַנגע יאָרן.

אַזוי יאָגן זיך די צוויי,
 נישט מער צוריק זיך קערן,
 מיט אַ זיפּץ באַגלייט איך זיי,
 און קוק זיי נאָך מיט טרערן —
 און זיי פליען, גלייך פון זיי
 וויל קיינער זיין דער צווייטער,
 ס'קומען טעג און נעכט אויפסניי — (ביס)
 אַ בליק און לויפן ווייטער.

אַזוי פליען אַן שום ציל
 די טעג שוין לאַנגע יאָרן,
 פון דעם נאַריש ווילדן שפּיל
 שוין אַלט און קראַנק געוואָרן.
 ווי לאַנג נאָך, איר נעכט און טעג,
 וועט איר זיך אַזוי יאָגן?
 מאַכט אַ סוף שוין צום געיעג, (ביס)
 כ'קענ'ט לענגער נישט פאַרטראָגן.

שוין שטיל איז אין געסל

Moderato

איז - א שוין מאכט - פֿאָר סו - גי און אויג פֿעלן שוין
 ער ניין שוין אויס גיין - ער פֿאַרמאָגט גער - גיי פֿור ניין - קראַ
 ניין - קו אַלע ראַפּ אַ פֿאַר אַ פֿאַר - פֿאַר רח - פֿאַר אַן עיר גאַנג
 ער גיין עיר זי גאַל גאַנג גאַ אַז - רח - פֿאַר ער - טו עיין
 גיין גיין עיר זי פֿאַר גאַנג *fine*
D.S. al Fine

שוין שטיל איז אין געסל,
 פֿאַרמאָכט שוין אַלע קראַמען,
 דער זייגער שלאָגט ערגעץ אויס שוין ניין.
 ער זאָגט מיר אָן די בשורה, (ביט)
 אַז באַלד אַראָפּ וועט קומען
 מיין טייער שרהלע, געזונט זאל זי מיר זיין.

אָט זע איך איר שאַטן
אין שטוב אַרום שוין שפּרינגען,
זי איילט זיך, אָט עפּנט זי די טיר,
שוין הער איך איר געלעכטער, (ביס)
ווי ס'וואַלטן גלעקלעך קלינגען,
און אָט שטייט מיין שרהלע אַ פּריילעכע פּאַר מיר.

— כ'בין היינט טאַקע פּריילעך,
ס'וועט יאָסל זיך אויך פּרייען,
כ'האַב שוין מיין אויסשטייער אויפגענייט,
נאָך מעבל און אַ דירה, (ביס)
און דאָן נעם איך זיך גייען
צו אונדזער חתונה מיין אייגן חופּה-קלייד.

— און דאָן צו דער חופּה —
ס'איז ליכטיק ווי ביי שררים,
נאָך איין אויגנבליק צום הרייַאַת,
און דאָן דאָס מצווה-טענצל — (ביס)
אַ פּריילעכס שפּילט, קלעזמאַרים!
כ'האַב מיט מיין שרהלען שוין חתונה געהאַט.

— און דאָן וועט מיין יאָסל
אויף אויסהאַלטונג פאַרדינען,
און איך וועל חוץ גייען פירן ס'הויז,
— און שרהלע מיין ווייבל (ביס)
צום יאָר וועט מיר געווינען
אַ טייער יינגעלע אים האַלטן אויף מיין שויס.

און זינגענדיק דאס לידל
פון ראזשנקעס מיט מאַנדלען,
וועל קוקן ווי סיינגעלע שלאָפט איין,
(ביס) אַ וויגעלע, מיין שרהקע,
אַ שיינס וועל איך אויסהאַנדלען,
ווי ביי דעם גרעסטן גביר אַ וויגעלע מוז זיין.

— דו האַנדלסט שוין אַ וויגל,
פאַרגעסן האַסט אַפנים,
מיר האָבן נאָך נישט, יאַסעלע דו מיין,
(ביס) קיין מעבל און קיין דירה,
מיר זענען צוויי קבצנים,
כ'מיין אונדזער חתונה וועט אַזוי גיך נישט זיין.

אוי, ברודערל, לחיים!

Allegretto

אָלעס צום הייז גאָט אַלס טרינק, בייז-היל, טרינק
 אוי, זינט - גאָט און זינט-פריש, טרינק און פֿריש רין-לויט טו-לויט
 ,לויט לויט-טו-טו ביז אַ טרינק! יס - ה - ל - רח - בוי-היל
 אוי פֿיין און זאָרג-בוי יז-רה-לא-רה-טו ביז טרינק-פֿאַר-באָס
 ,לויט לויט-טו-טו ביז אַ טרינק יס - ה - ל - רח - בוי-היל
 אַ פֿיין און זאָרג-בוי יז-רה-לא-רה-טו ביז טרינק-פֿאַר-באָס

טרינק, ברודער, טרינק אויס
 דאָס גלעזל ביז צום גרונט.
 וועסט ווערן פריש און מונטער,
 פריילעך און געזונט.

אוי, ברודערל, לחיים! (ביט)

טרינק אַ ביסעלע וויין,
 דאָס פֿאַרטרייבט די מרה־שחורה,
 יעדע זאָרג און פֿיין.

מיר איז אויך ס'לעבן
אָמאָל געווען אַ לאַסט.
כ'האַב ווי גו גאָטס נאַריש וועלטל
ווי דעם טויט געהאַסט.
(רעפרען) אוי, ברודערל, לחיים! אַאַוּווּ.

איצט, ברודער, טרינק איך,
און פיל זיך פריש, געזונט,
ווען מען שלעפט דעם קראַנקן איין,
דאַן שמערצט אים נישט די ווונד.
(רעפרען) אוי, ברודערל, לחיים! אַאַוּווּ.

איצט, ברודער, טרינק איך,
און וואָס פעלט מיר אַצינד?
כ'פיל זיך גליקלעך ווי אַ קעניג,
פריילעך ווי אַ קינד.
(רעפרען) אוי, ברודערל, לחיים! אַאַוּווּ.

איצט, ברודער, טרינק איך,
און ווען עס רוישט אין קאַפּ,
פייף איך אויף דער גאַנצער וועלט
און טאַנץ מיר האָפּ, האָפּ, האָפּ.
אוי, ברודערל, לחיים!
טרינק אַ ביסעלע וויין,
דאַס פאַרטרייבט די מרה־שחורה,
יעדע זאַרג און פּיין.
אוי, ברודערל, לחיים!
ווען עס רוישט אין קאַפּ,
פייף איך אויף דער גאַנצער וועלט
און טאַנץ מיר האָפּ, האָפּ, האָפּ.

די געפאלטונע

Moderato

זאג - מיין בעני צוליף אלן ללאגט אים - זיך
 נאכט הייז - היילן נאך לאנגע אלן סאויג
 סאל - ביני - פאר קיין אלן - ארא קיין אלן
 זאלט - זיך נעלט מיך אירט הייז היילן
 סאל - ביני - פאר קיין אלן - ארא קיין אלן
 זאלט - זיך נעלט מיך אירט הייז היילן

ערגעץ שלאגט שוין צוויי דער זייגער
 טאיז שוין לאנג נאך האלבער נאכט
 (ביס) און קיין גראשן, קיין פארדינסטל
 האט ביז איצט זיך נישט געמאכט.

עפעס ווייכן מיד די מענער,
 מענער, א, איך קען זיי גוט!
 (ביס) וואס איז ווערט שוין א נקבה,
 ווען זי הוסט און שפייט מיט בלוט.

כ'בין שוין מער פאר זיי קיין סחורה.
יאלדן, פרייערס וואס איר זענט!
ס'ברייט פון היץ מיין יונגער קערפער
(ביס) און מיין קוש ווי פייער ברענט.

פרעגט אייך, יאלדן, מיין פארפירער,
ער ווייסט, אז אט די פון גאס
האט א הארץ, וואס בענקט נאך ליבע,
(ביס) האט א הארץ, וואס ברענט פון האס.

קומט, קומט! כ'וועל קיין געלט נישט מאנען,
קומט, קומט, כאטש אויף איין מינוט!
כ'וועל אין אייך אריין זיך בייסן,
(ביס) אייך פארסמען מיט מיין בלוט.

ערגעץ טראכט אצינד א מאמע:
— וואס איז מיט מיין קינד געשען?
(ביס) בלוט וואלט גיין פון אירע אויגן,
ווען זי וואלט איר קינד דערזען.

— כ'גלייב דיר נישט, מיין יינגעלע,

שווערן איז קיין קונץ.

(ביס) איר שווערט אָפּט, מיר גלייבן אייך,

דאָן גענאָרט איר אונדז.

— ווען דו גלייבסט מיין שבועה נישט,

מיינסט, איך בין ווי זיי.

בינד איך מיר די אויגן צו

פעסט מיט קניפלעך צוויי.

— קוקסטו אָבער, יינגעלע,

ס'וואָרן דיר אַצינד.

(ביס) ווערסטו אויף אַן אמתן

הייזעריק און בלינד.

ליג איך מיר ביים טייכעלע,

זע איך נישט קיין שיין,

הער איך ווי דאָס מיידעלע

שפּרינגט אין טייך אַריין,

הער איך ווי זי לאַכט און זינגט.

ס'הערט זיך ווייט איר שטים:

(ביס) — אַ, ווען דו וואָלסט, יינגעלע,

זען ווי פיין איך שוויים.

הער איך ווי זי לאַכט און זינגט:

— קוק נישט, ווערסטו באַלד בלינד,

אוי, ווי הייס איז, יינגעלע,

ס'וואָסערל אַצינד.

— קום אַרויס שוין, מיידעלע,

ס'האַלט שוין מער נישט אויס.

(ביס) — קוק נישט, קוק נישט, יינגעלע,

כ'גיי פון טייך אַרויס.

אַרעמע שניידערלעך

moderato

אז - טו - ז - זר - טו - מיין, ללן - גז - מי - זא - אללעס אללעס
 זא - זאס א גיך פֿון - קי - מיר פֿער - טו - הא זור אללעס רעדעט מיין
 מיר פֿער - טו רעדעט בוס כן - זא מיר אלן - אז - טו - צו זיין זא
 רעדעט בוס כן - זא מיר אלן - אז - טו - צו זיין זא - זא זאס א גיך פֿון - קי
 פֿאך ניט אלן ניט די - בא - טויני זא זינט פֿער - טו ריר
 גרויס און קת - בח אין לעבט בוס - ג - ה אר - ריי - הי - ג זא
 אס - זא קט - נא רעק - נז באר - קון זא קיט - ריי - זא
 גז אללעס רות - צו לויין נוי - גז צייט לויין סיאג נוי - טו - זא סזר - נוי
 הן - אז זר - מיי פֿון זיין - בן - פֿרו - צו לויט - מו - זא זאס א אר - ריי - זא הן - גז

ארעמע שניידערלעך

וואָס וואָלט אַזוי געווען, מיין טייער עטעלע,
ווען עס העלפט אונדז דער באַשעפער:
מיר קויפן זיך אַ לאַס, אַזאַ מין צעטעלע,
און מיר מאַכן דעם הויפט־טרעפער? (ביים)

— כּוואָלט, יאַסעלע, געמאַכט אַ באַל פאַר אַרעמעלייט
פּיין און ליב זיי אויפגענומען:
נו, טרינקט, קבצנימלעך, און עסט געזונטערהייט,
זאָל אייך אַלע וויל באַקומען! (ביים)

זיצט אַ שניידערל, נייט און נייט
פאַר די גבירימלעך בגדים —
לעבט אין דחקות, אין גרויס אַרעמקייט,
די קינדער נעבעך נאַקעט אַדם.
זיסער גאַטעניו, ס'איז שוין צייט,
גענוג שוין צרות אונדז געגעבן,
זאָלן אויך אַמאָל די אַרעמעלייט
צופרידן זיין פון זייער לעבן. (רעפרען)

— איך וואָלט מיין שניידעריי געפירט גאָר גרויס
און ברייט,

צען געזעלן, צוויי טוץ מיידן,
נישטאַ אין אונדזער פאַך קיין אַרבעטסלאַזיקייט,
ס'גאַנצע שטעטל מיר באַקליידן;
און איך וואָלט ס'הויז געקויפט פון אונדזער ווירט
דעם גביר,

ער פאַרביטערט אונדז דאָס לעבן,
זיין שיינע ווינונג גלייך פאַרנומען וואָלטן מיר,
אונדזער דירה אים געגעבן. (ביים)

(רעפרען)

זיצט אַ שניידערל, נייט און נייט,
פאַר די גבירימלעך בגדים,
לעבט אין דחקות, אין גרויס אַרעמקייט,
די קינדער נעבעך נאַקעט אַדם.
זיצט אַ שניידערל, נייט און נייט,
און פלוצלונג נעמט גאַר אויס זיין צעטל,
און דאָס שניידערל לעבט איצט זיך ברייט,
איז איצט דער גרעסטער גביר אין שטעטל.

ווי גוט וואָלט דאָס געווען, מײן טייער עטעלע,
דעם הויפט־טרעפער כ׳וואָלט געוונען.
ווי נעמט מען אָבער געלט אויף אַזאַ צעטעלע,
ווען אויף ברויט מיר קוים פאַרדיגען? (ביס)

(רעפרען)

זיצט אַ שניידערל, נייט און נייט,
פאַר די גבירימלעך בגדים,
לעבט אין דחקות, אין גרויס אַרעמקייט,
די קינדער נעבעך נאַקעט אַדם.
זיסער גאַטעניו, קיין שום פרייד
איז אויף דער וועלט אונדז נישט געגעבן,
זיצט אַ שניידערל און נייט און נייט
און בלייבט אַ קבצן ט׳גאַנצע לעבן.

אזעלכע צוויי גאלדענע צעפ

Allegretto

כ'בין, ביילקע, פארצייאונג דיך בעטן געקומען,
 כ'בין שרעקלעך אין צארן געווען —
 כ'האב שיר וואס נישט נעכטן א הארצשלאג (ביס)

באקומען,
 ווען כ'האב אן די צעפ דיך דערזען.

און דאך וויל איר, ביילקע, דו זאלסט מיר דערקלערן,
 מעגסט ווידער מיר ווייזן די טרעפ,
 ווי פאלסטו אויס פלוצלונג אראפ זיך צו שערן (ביס)
 אזעלכע צוויי גילדענע צעפ.

גיב, ביילקע, איד בעט דיד, אַ קוק גאַר אין שפיגל,
און נאָג מיר, צי זעסטו נישט אויס
אזוי ווי אַ טייבל מען שניידט אָפּ די פליגל,
(ביט) גלייך ווי פון שפיטאַל וואַלסט אַרויס.

דער רוּח זאָל שוין נעמען די פינצטערע מאָדע,
וואָס פלאַגט און פאַרדרייט אייך די קעפּ,
(ביט) אַט ליגן ווי מתים פאַרפאַקט אין קאַמאָדע
אַזעלכע צוויי גילדענע צעפּ.

— וועסט לאַכן, איך וועט זיך.
 וועסט, שלמהלע, שוין לאַכן.
 איך האָב אַ מיטל גאָר אַ ווילע זאָר
 מעגסט האָבן זיך אין זינען (ביס)
 די טרויעריקסטע זאַכן,
 וועט מוזן זיין ביי דיר דער ערשטער לאַך.

דאָס ערשטע, אברהמל, נעם איך מיר אין זינען
 מיין אַרעמען טאַטן דעם שוואַכן.
 וואָס זוכט אַרום אַרבעט און קען נישט געפינען, (ביס)
 נו, וועט זיך מיר גלוסטן צו לאַכן?
 — וועסט לאַכן, איך וועט זיך,
 וועסט, שלמהלע, פאַרשפּילן,
 איך האָב אַ מיטל גאָר אַ ווילע זאָך:
 כּוועל מיאַוקען ווי אַ קעצל (ביס)
 און ווי אַ הינטל בילן,
 וועט מוזן זיין ביי דיר דער ערשטער לאַך.

— איך וועל זיך דערמאַנען, כּהאַב נעכטן אין חדר
 די סדרה וואָס גייט היינט פאַרגעסן,
 דער רבי, ער וויל נאָר כּוואַל לערנען כּסדר, (ביס)
 ער ווייסט נישט ווי מיר ווילט זיך עסן.
 — וועסט לאַכן, איך וועט זיך,
 וועסט נישט זיין אַזאַ שלעכטער,
 שטעל איין אַ קנעפל, כּשטעל אַקעגן פּיר,
 וועסט האַלטן זיך די זייטן (ביס)
 און קייכן פון געלעכטער,
 דערזענדיק וואָס איך האָב דאָ ביי מיר.

— און כ'וועל זיך דערמאנען דעם רבינס צארניק פנים,
 ווען ר'האט מיד גענומען פארהערן.
 נאך האב איך פון קאנטשיק פיל בלאע סימנים, (ביט)
 געוויינט פון יסורים מיט טרערן.
 — וועסט לאכן, וועסט לאכן,
 אהער גיב שוין דאס קנעפל,
 זע, שלמהלע, וואס איך האב דא פאר דיר!
 א זעמעלע מיט פוטער,
 און הערינג א פיין קעפל,
 אנו, זאג, שלומקע, ווער וועט לאכן פריער?
 — א זעמעלע מיט פוטער
 און הערינג א פיין קעפל,
 כ'וועל מארגן ווידער וועטן זיך מיט דיר.

פֶּאָרװאָס, זאָג מיר, מאַמענױ

Moderato

הָאָט בּוֹן - אִם - הָאָל לִי - טוֹר - טַל בּוֹרַח מִן - עַל - מִן - זֶה - נִשְׁמָע לְאֵלֵינוּ
 בּוֹן - זָא - בֶּן - אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע בָּא לִי צִוֵּי קִיין נִשְׁמָע מֵאֵל קִיין
 לְאֵל - פֶּאָר מִרְיָה - הָאָל מִן - עַל - מִן - זֶה - אֵלֵינוּ מִן - עַל - מִן
 בֶּן - בּוֹרַח מִן - עַל - מִן - זֶה - מִן - עַל - מִן - זֶה - מִן - עַל - מִן
 בָּא לִי אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע בָּא לִי אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע
 אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע בָּא לִי אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע בָּא לִי אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע
 אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע בָּא לִי אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע בָּא לִי אֵשׁ מִיָּד מִרְיָה נִשְׁמָע

פֶּאָרװאָס, זאָג מיר, מאַמענױ,
 דער טאַטעשי זאָל לעבן
 האָט קיינמאַל נישט קיין צייט ווי דו
 מיט מיר זיך אַפּצוגעבן,
 מאַמענױ, אוי, מאַמענױ,
 זאָג'זשע מיר פֶּאָרװאָס?

— ווייל ער איז אַן אַרבעטער,
 ביי יענעם נאָך דערצו.

לויפט נישט פוסט־און־פאָט אַרום
מיט יינגעלעך ווי דו.
הער שוין אויף צו פלוידערן.
כ'האַב קינד מייגס דאָס נישט ליב,
באַלד קומט אָן דער טאַטעשי, —
נישט אויפגערוימט די שטוב.

— פאַרוואָס קומט דער טאַטעשי —
כ'וויל, מאַמעניו, דאָס וויסן,
אַהיים פון דאַרטן אַ ברוגזער,
פאַרשוויצט און אַפגעריסן?
מאַמעניו, אוי, מאַמעניו,
זאָגזשע מיר פאַרוואָס?

— ווייל ער זעגט און הובלעוועט,
אַז אַלץ אויף אים ווערט נאַס,
יאָגט זיך נישט ווי דו אַרום
מיט הינטעלעך אין גאַס.
הער שוין אויף צו פלוידערן,
שוין דול פון דיר דער קאַפּ,
באַלד קומט אָן דער טאַטעשי —
טראָג גיכער ס'מיסט אַראָפּ.

— פאַרוואָס טוט דער טאַטעשי,
צו וואָס, פאַר וועמענס וועגן,
די ברעטער דאַרטן הובלעווען
אויף שטיקלעך זיי צעזעגן?
מאַמעניו, אוי, מאַמעניו,
זאָג־זשע מיר פאַרוואָס?

— דער טאטע זעגט און הובלעוועט
די ברעטער אזוי לאנג,
ביז ס'וואקסט פון רויע ברעטער אויס
א טישעלע, א שאַנק.
הער שוין אויף צו פליידערן,
דאָס צינגל דיר באַהאַלט,
באלד קומט אַן דער טאַטעשי,
דער אויוון איז נאָך קאַלט.

— פאַרוואָס, מאַמע, האָבן מיר —
מיק טוט דאָס שטאַרק פאַרדריסן —
אַן אַלט צעבראַכן שענקעלע,
אַ פוילן טיש, אַ מיאוסן?
מאַמעניו, אוי, מאַמעניו,
זאָג־זשע מיר פאַרוואָס.

— ווייל מיין קינד, אַן אַרבעטער
אויף עסן קוים פאַרדינט,
דער שוסטער אַרבעט שיכעלעך
און באַרוועס גייט זיין קינד.
הער שוין אויף צו פליידערן,
נישט נודע מיק אזוי,
אַט גייט שוין דער טאַטעשי
און ס'עסן איז נאָך רוי.

וועל איך טאנצן, אוי, וועל איך טאנצן —
אראפ אן עול פון קאפ.
שפילט קלעזמאָרים! שפילט מיט לעבן —
ס'ערשטע טעכטערל היינט אויסגעגעבן,
נאך געבליבן אונדז מיידלעך צוויי,
ווי האַלט מען שוין ביי זיי!

שפילט, קלעזמאָרים, נעמט די כלי־זיין!
זאָל די גאַנצע וועלט מיט אונדז זיך פרייען,
אוי, אונדזער שמחה ווייסט נאָר איין גאָט
און דער וואָס טעכטער האָט.

ווען כ'וועל זען שוין דאָס צווייטע מיידל
אַנגעטאָן אין ווייסן חופּה־קליידל,
וועל איך טרינקען און פריילעך זיין —
אראפ פון האַרץ אַ שטיין,
וועל איך טרינקען, אוי, וועל איך טרינקען,
אראפ פון האַרץ אַ שטיין.

שפילט, קלעזמאָרים, הייבט אָן שניידן!
ס'צווייטע מיידל גיבן מיר אויס אין פריידן,
דאָס מוזיניקל נאָך האָבן מיר,
ווי האַלט מען שוין ביי איר.
שפילט, קלעזמאָרים, פאַר אונדז מחותנים,
זאָלן אַ לעב טאָן אויך אַמאָל קבצנים,
אַ קינד אויסגעגעבן, אוי, גאָטעניו,
אַ מיידל נאָך דערצו.

ווען ביים לעצטן כוועל שפילן הערן
וועל איך עפעס טרויעריק שטיין און קלערן —
ס'לעצטע טעכטערל שוין אויך אַוועק,
וואָס נאָך איז דאָ דער צוועק?
ס'לעצטע טעכטערל, אוי, ס'לעצטע טעכטערל.
וואָס נאָך איז דאָ דער צוועק?

שפּילט, קלעזמאַרים, באַזעצט די כּלה,
צוגענומען אונדז די קינדער אַלע,
שווער געווען אונדז די טעכטער דריי
אוי, שווערער נאָך אַן זיי.
שפּילט, קלעזמאַרים, אַרויס אונדז טרערן,
ס'לעצטע בעטל וועט היינט ליידיק ווערן,
ס'גאַנצע שטיבל, איר קליידער-שאַנק —
אוי-וויי, ווי פּוסט און באַנג.

צי ווען איך פארטראכט זיך, ווי מוטיק דו האסט
דיין מאמען, דיין היימיש ליב שטעטל פארלאזט.
ווי יעטוועדעס שטיינדל דיין קינד הייט דערמאנט.
געקומען אהער צו אויפבויען דאָס לאַנד. (ביט)

און אפשר, צפורקע, ווען כ'זע דיך פארטראכט,
געפייניקט פון בענקשאפט, פון הונגער פארשמאכט,
פארברענט פון מאלאריע, ליגסט איינזאם אין שטוב
און ליידסט מיט עקשנות און נעמסט אלץ פאר ליב. (ביט)

איך בעט דיך, צפורקע, פארטרוי מיר דעם טוד —
כ'וועל קיינעם נישט זאגן, איך שווער דיר ביי גאָט —
צי האסט זיך באַנוצט מיט אַ כישוף־געטראַנק?
איך גיי אויס פון ליבע, כ'בין דול שוין, כ'בין קראַנק. (ביט)

דאס אלטע פאר פאלק

Allegretto

קיין נעלט נעמט זיך נעלט אלץ איך שלאָסט באַ האַ-אלי פּיין ור-ח
 און נעלט באַד און צונוו שלאָגט סן-באָדו אין אַר-היי באַד שלאָגט
 סנעט רע-סו-י אבס-א כליב טאַט-פאַר נעלט אליך קיין נאָך איבט בויג רפּאַב איך
 בוי טאַט = גאַט אַ אַיג אַלי טאַר-טו בוי טאַט קיין נעלט אַר
 טאַט = גאַט אַ אַיג אַלי טאַר-טו

חיה, מיין ווייבל, דו שלאָפסט?
 — איך שלאָף נישט, מיך נעמט נישט קיין שלאָף.
 דער זייגער אין דרויסן שלאָגט צוויי אין דער באַכט,
 און איך האָב ביז איצט נאָך קיין אויג נישט פאַרמאַכט,
 כלייד איובס יסורים, ס'נעמט גאַרנישט קיין סוף,
 די עלטער, אוי, איז אַ גאַטס־שטראָף. (ביים)

— חיימל, זאָג מיר, דו שלאָפסט?
 — איך שלאָף נישט, ס'איז, חיה, זייער מיאוס,
 מיך שטעכן די זייטן, עס מוטשעט דער הוסט,
 און שווער ווי אַ צענטן אָט דאָ אויף דער ברוסט,
 דאָס וועטער וועט, חיהלע, מאַרגן זיין מיאוס.
 מיך רייסן די הענט און די פיס. (ביים)

— חיהלע, זאג מיר, דו שלאפסט?
— איך שלאף נישט, דערמאנט זיך אן זיי,
פון יאסלען איז לאנג שוין קיין ברייזל געווען,
און שיינדל — גאט ווייסט וואס מיט איר איז געשען,
פון אלע פיר קינדער געבליבן מיר צוויי,
געהאט אמאל נחת פון זיי. (ביט)

— חיימל, זאג מיר, דו שלאפסט?
— איך שלאף נישט, אויך איך פון זיי טראכט
היינט חנהלעס בעט אויפן בוידעם געזען,
אמאל איז דאס בעטל אונדז נוצלעך געווען,
אויך יאנקעלעס וויגל, מיר האט זיך געדאכט,
איך זע אים, איך הער ווי ער לאכט. (ביט)

— חיהלע, זאג מיר, דו שלאפסט?
— געדרימלט, געחלומט פון זיי,
אין שטוב אלע קינדער, איך בעט זיך ביי זיי:
אוי, קינדערלעך, שרייט נישט, דער קאפ טוט מיר וויי!
נאך באלד איז דער זיסיקער חלום פארביי —
אוי, ס'בענקט זיך נאך יענעם געשריי. (ביט)

— חיימל, טוסט זיך שוין אן?
— יא, ס'טאגט שוין, עס קרייט שוין דער האן,
געלויבט דער אין הימל, געפטרט א נאכט,
געדרייט זיך פון ווייטיק, קיין אויג נישט פארמאכט,
נאך באלד, מיין ליב חיהלע, ברענגט אונדז דער סוף
דעם שטילן, דעם אייביקן שלאף. (ביט)

(רעפרען)

קארטאָפּל־זופּ וויל יאָסעלע,
און די עלטסטע טאָכטער סאָסעלע
גבירישע מאַכלימלעך האָט ליב,
נו גיב זיי פיינע שפייזעלעך,
ווי אין יענע רייכע הייזעלעך,
אז קיין גראַשן איז נישטאָ אין שטוב,
אוי, אַז קיין גראַשן איז נישטאָ אין שטוב.

וואָס האָבן מיר צו מיטאַג היינט? —
אריין אין שטוב קומט סאָסל —
מיר ווילט זיך עסן, מאַמעניו,
אוי, פערפעלעך מיט ראָסל!
— געהערט אַ חוצפה, פערפעלעך
מיט ראָסל ווי מאַגנאַטן,
כ׳האַב היינט געקאַכט אַ קנאַב־ל־זופּ,
ס׳זעט אַסור דיר נישט שאַטן.

(רעפרען)

קארטאָפּל־זופּ וויל יאָסעלע,
פערפעלעך מיט ראָסל סאָסעלע,
קנאַב־ל־זופּקעס האָבן זיי נישט ליב,
און היהלע ס׳מוזיניקל —
דאָס איז גאַר אַ מין מפּוניקל,
און קיין גראַשן איז נישטאָ אין שטוב,
אוי, און קיין גראַשן איז נישטאָ אין שטוב.

— וואָס האָבן מיר צו מיטאַג היינט? —
אריין אין שטוב קומט חיה —
כ׳וויל באַבעלעך מיט קלוסקעלעך
מיר שמעקט דאָס אַ מחיה!

— געהערט אַ חוצפה, באַבעלעך
מיט קלוסקעס איר גאַר שמעקן,
כ׳האַב היינט געקאַכט אַ קנאַבל־זופּ,
וועסט אַסור זיך נישט קרעקן.

(רעפרען)
קאַרטאַפּל־זופּ וויל יאָסעלע,
פערפעלעך מיט ראַסל סאַסעלע,
חיהלע שרייט: מאַמעניו, מיר גיב,
אוי, באַבעלעך מיט קלוסקעלעך,
שלינע רינט פון זייערע פּיסקעלעך,
און קיין גראַשן איז נישטאָ אין שטוב,
אוי, און קיין גראַשן איז נישטאָ אין שטוב.

וואָס טוט זיך דאָ? — פּרעגט ס׳מאַנעלע,
דערזענדיק מיר בייזלעך, —
וואָס זיצט איר אַזוי ברוגאלעך,
אַראַפּגעלאַזט די נעזלעך.
— געהערט אַ חוצפה, אַך און וויי,
פּרנסה־געבער מיינער!
געקאַכט אַ פיינע קנאַבל־זופּ
און עסן וויל נישט קיינער.

(רעפרען)
קאַרטאַפּל־זופּ וויל יאָסעלע,
פערפעלעך מיט ראַסל סאַסעלע,
באַבעלעך מיט קלוסקעס איר גאַר גיב,
נו, קאָך זיי פיינע שפייזעלעך,
ווי אין יענע רייכע הייזעלעך,
אַז קיין גראַשן איז נישטאָ אין שטוב,
אוי, קנאַבל־זופּ האָט אויך מיין מאָן נישט ליב.

הונגעריק דיין קעצעלע

Moderato

ארע-גא-אי בי לויין זאלק *אז-זע-זע רויק-גע-רויין זיין לויין זאלק*
 ווי נילט לרייט און נילט לוייט און *אז-זע-זע זאלק ארע-גא-רויין 13*
 פאר נעמט זיי ווי אלץ נעם *אז-זע-זע זיין פון קונדען רין-אז בא*
 אין ברויט סאך-א זיין *אז-זע-זע זיין לויין-אויס ס'אלט גא-זאלק זייה*
 ווי - נע-קרי זיין לויין זאלק *אז-זע-זע זיין לויין זאלק זיין לויין זאלק*

שלאף שוין, מיין הונגעריק מיידעלע,
 מאך שוין די אייגעלעך צו,
 הונגעריק איז אויך דיין מאמעלע,
 און וויינט נישט און שרייט נישט ווי דו.
 לערן זיך, קינד, פון דיין מאמעלע,
 נעם אלץ ווי זי נעמט פאר ליב,
 מארגן ס'וועט אויפשטיין מיין מיידעלע,
 וועט זיין א סך ברויט אין שטוב —
 איי ליו, ליו, איי ליו, ליו.

שלאַף שוין, מיין גאַרניש קליין מיידעלע,
וואָס איז היינט עפעס מיט דיר?
הונגעריק איז אויך דיין קעצעלע
און ס'האַט גאָר קיין טענות צו מיר,
הער, ווי עס מיאָקעט, עס רעדט צו דיר:
— מיידל, לאָז מאַמען צורו!
הונגעריק איך אויך, קליין קעצעלע,
און כ'וויין נישט אַזוי ווי דו —
איי ליו ליו, איי ליו ליו,
שלאַף שוין, מיין קרוינעניו!

שלאַף שוין, מיין אַרעם קליין מיידעלע,
ווייל דער שלאַף לינדערט די נויט,
הונגעריק איז אויך דיין ליאַלקעלע
און וויינט נישט און מאַנט נישט קיין ברויט.
לערן זיך, קינד, פון דיין ליאַלקעלע,
ווייסט וואָס זי טראַכט אַצינד?
— אוי, ווי באַטריבט איז אַ מאַמעלע,
ווען הונגעריק איז איר קינד —
איי ליו ליו, איי ליו ליו,
שלאַף שוין, מיין קרוינעניו.

מיין יובל

Allegretto

מיין היינט טאג בא - או א מיר אלף לטול חור-קודג לטול
 אג זונס-פריי א נאר - הא מיט לטול בא - ו
 ציק-פֿלֶס היינט רן - אלג - גז אג מיר בא - פֿי בין האל גען-לטריי
 בא - פֿי בין האל גען-לטריי אג זונס-פֿריי א יאר
 יאר ציק-פֿלֶס היינט רן - אלג - גז אג מיר

שפיל, קלעזמער, שפיל-אויף מיר א לידל,
 ס'איז היינט מיין יובל, שפיל מיט הומאר
 (ביס) א פריילעכס! אן שפרינגען זאל דיין פידל,
 מיר איז געווארן היינט פופציק יאר!

באפריי מיך היינט פון מיינע זארגן,
 כזוויל היינט א לעב טאן — שפיל, אלטער פריינד!
 (ביס) איך ווייס גישט וואס ברענגען וועט דער מארגן,
 ס'קען זיין מיין שמחה די לעצטע היינט.

שוין פופציק איז מיר היינט געוואָרן.
צו מיין סך־הכל פעלט שוין נישט פיל,
דער גליקלעכסטער טייל פון מיינע יאָרן (ביים)
איז שנעל פאַרפֿלויגן — שפּיל, קלעזמער, שפּיל!

פאַרפֿלויגן ווי טענער פון פּידל
מיין שיינע יוגנט — אַ חלום נאָר —
שפּיל, קלעזמער, מיר אויף אַ פּריילעך לידל, (ביים)
מיר איז געוואָרן היינט פופציק יאָר.

Andantino

אברהם דער מצרויכער

יגד-רום-יא עיק נלס גי ס'פאלס בן-הוי-גד יונג איך בין היים זי אן
 פרוצבור אלן ראט-גד יונג צן-ברוי קיין נאך היאם איך אלן בן-טרו
 זן-13-בר גאס בי עיק טאליך אין היאם זן-אלי נוס-זא פון לויס
 -אה בין איך נאט לזר-לוי זי ער פון איז רין-לוי-גז
 סטאר-קין סור-גריי זי כזר-לי-נאר סטור-איך-פוז בורג-ה
 טאט בן-הוי קין-בין-גז כאלוסטאל טעז-זר באט כזר-גי אלן ליכט היט-ביאך
 אלף נעלט כפאר אלן אלי היאט זי נון-חזי-זק פאר סה-תפ איך ריין-זי
 גז-קאר היי נאך כזלפ טן-זא סטור-פרא-ני-זי לוי קן-נאר
 -זאל זיא-זי כטאפ לון יד-ח-זי ייק כזון טן-נא-זאל קז-צו-לוא
 זאט לזר-לוי זי זאך זא-רר-אה בין איך נאט

אברהם דער מארוויכער

אן א היים בין איך יונג געבליבן,
ס'האט די נויט מיך ארויסגעטריבן,
ווען איך האב נאך קיין דרייצן יאָר געהאַט,
אין דער פרעמד, ווייט פון מאמעס אויגן,
האַט אין שמוץ מיך די גאַס דערצויגן,
געוואָרן איז פון מיר אַ ווילער יאַט.

(רעפרען)
איך בין אברהם, דער פעיקסטער מארוויכער,
אַ גרויסער קינסטלער, כ'אַרבעט לייכט און זיכער,
דאָס ערשטע מאל, כ'וועל'ס געדענקען ביזן טויט,
אַריין אין תפיסה פאַר לקחנען אַ ברויט, אוי, אוי,
כ'פאַר נישט אויף מאַרקן ווי יענע פראַסטע יאַטן,
כ'צופּ נאָר ביי קאַרגע, שמוציקע מאַגנאַטן,
כ'בין זיך מחיה, ווען כ'טאַפּ אַזאַ מאַגנאַט,
איך בין אַברהם גאַר אַ ווילער יאַט.

אין דער פרעמד נישט געהאַט צום לעבן,
געבעטן ברויט, אַן אַרעמער פלעגט נאָך געבן,
נאָר יענע לייט, וואָס זענען תמיד זאַט,
פלעגן אָפּט טרייבן מיך מיט צאַרן,
ס'וואַקסט אַ גנב, ס'איז מקוים געוואָרן —
אַ גנב בין איך, נאָר אַ ווילער יאַט.

(רעפרען) איד בין אברהמל. דער פעיקסטער מאַרוויכער,
א גרויסער קינסטלער, כ'ארבעט לייכט און זיכער.
א יאָט אַ קליינער אַריין אין קוטשעמענט.
אַרויס אַ מזיק, אַ זעלטענער טאַלענט, אוי, אוי,
כ'פאַר נישט אויף מאַרקן ווי יענע פראַסטע יאָטן,
כ'צופּ נאָר ביי קאַרגע, שמוציקע מאַגנאַטן,
כ'האַב ליב אַ מענטשן, אַ מילדן, אַ נאַש־בראַט,
איד בין אברהמל גאַר אַ ווילער יאָט.

שוין נישט לאַנג וועט דאָס שפּיל געדויערן,
קראַנק פון קלעפּ, גיכט פון תּפּיסה־מויערן,
נאָר איין בקשה, כ'וואָלט אַזוי געוואָלט —
נאָך מיין טויט, אין אַ טאַג אַ טריבן,
זאָל אויף מיין מצבה שטיין געשריבן
מיט אותיות גרויסע און פון גאַלד:

(רעפרען) דאָ ליגט אַברהמל, דער פעיקסטער מאַרוויכער,
אַ מענטש אַ גרויסער געווען וואָלט פון אים זיכער,
אַ מענטש אַ פיינער, מיט האַרץ, מיט אַ געפּיל,
אַ מענטש אַ ריינער, ווי גאָט אַליין נאָר וויל, אוי, אוי,
ווען איבער אים וואָלט געוואַכט אַ מאַמעס אויגן,
ווען ס'וואָלט די פינצטערע גאָס אים גישט דערצויגן,
ווען נאָך אַלס קינד ער אַ טאַטן וואָלט געהאַט.
דאָ ליגט אַברהמל, יענער ווילער יאָט.

— כ'ווייס, כ'ווייס, כ'האב, טעכטערל, מיטלייד שטארק
מיט דיר.

אויפגעוועקט אן אלטע ווונד טיף אין הארץ ביי מיר,
אויפגעוועקט אן אלטע ווונד, יארן פיל פארביי,
בעסער שווייגן, נישט דערמאָנען, ס'טוט נאָך אזוי וויי.

— אוי וויי, מאמע, גאָט געטרייער,
אייביק ברענען זאלן אין פייער
די וואָס האָבן אויסגעטראַכט דאָס געלט.
מאמעניו, איך האָב באַשלאָסן,
יאָסעלע מוז זיין מיין חתן,
אים נאָר ליב איך, ער נאָר מיר געפעלט. (ביס)

— אוי וויי, מאמע, גאט געטרייער!
אין מיין הארצן ברענט א פייער,
עפעס ווי פארקישופט. כ'ואלט געווען,
עפעס האט מיט מיר געטראפן.
כ'קען נישט עסן, כ'קען נישט שלאפן,
כ'ווייס נישט, מאמע, וואס מיר איז געשען. (ביט)

— אפשר טוט וויי ס'קעפעלע, טעכטערל דו מיין,
אפשר א ביז אויגעלע, ס'קען אלץ מעגלעך זיין,
יעדן טאג שדכנימלעך שלאגן אפ די טיר,
ווערסט מיט מזל באלד א כלה פאר א רייכן גביר.

— אוי וויי, מאמע, כ'וועל אנטלויפן,
כ'ווייל פאר געלט זיך נישט פארקויפן,
ס'האט א בחור מיר זיך שוין דערקלערט,
יאסעלע, וואס וווינט דערלעבן,
אן אים קען איך מער נישט לעבן,
אים נאר ליב איך, ער איז מיר באשערט. (ביט)

— וואס איז מיט דיר, שיינדעלע, טעכטערל דו מיין,
יאסעלע, דער שניידער-יונג, ער דיין מאן זאל זיין?
וועסט דאך ביי אים הונגערן, ליידן גויט און קעלט,
צוויי דליחים גייען טאנצן אן א גראשן געלט.

— וואס מיר קעלט און וואס מיר הונגער,
איך בין יונג און ער א יונגער,
גרויס וועט זיין פאר אונדז די קלענסטע שטוב,
כ'וועל מיט טרוקן ברויט זיך נערן,
יאסעלע מוז מיינער ווערן,
מאמעניו, דו ווייסט נישט וואס הייסט ליב. (ביט)

פֶּאָרװאָס װײַנסטו, שײַנדעלע

Allegretto

מיין באַר-ט-טעכט אָז-בא-לייב-טו-לייב-לייב-פֿאַר
 בײַן צאָל בײַג רן-רן אָק-רז-טרוז סו-רײַ ני-בײַ
 אָלט פֿאַר אײַן אָן-גאָל אָק-רז-טרוז סו-רײַ ני-בײַ
 סאָב קײַן גײַן נעלט טאַר יונ-מאָל פֿאַר בײַק קײַלעט לײַט גאָל
 זר-פֿיס אַ בײַרעט בן-פֿאַר מײַן אָן זר-טריי-גאָל גז-מאָל לײַ אַל
 לײַן - גאָ בײַלעט לײַבט-בײַ - פֿאַר לײַ סז-ז
 פֿן-לײַט נעלט בײַקן סן-ז נעלט בײַקן פֿן-טראָ-גאָ מײַט פֿאַט-פֿז-ז
 לײַן - גאָ אײַג מײַר לײַט מײַ-מאָל נעלט בײַ לײַט
 לײַן - גאָ אײַג מײַר לײַט מײַ-מאָל נעלט בײַ לײַט

פֶּאָרװאָס װײַנסטו, שײַנדעלע, טעכטערל דו מײַן,
 דײַנע הײסע טרערעלעך רירן בײַז צום בײַן,
 דײַנע הײסע טרערעלעך זאָלן גײַן פֿאַר גאָט,
 זאָג װאָס קוועלט דײַך, פֿאַר אַ מאַמען טאַר נישט זײַן
 קײַן סוד.

איך האב דיר ליב

Moderato

איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב
 איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב - איך האב דיר ליב

איך האב דיר ליב, עס פעלן ווערטער מיר,
 מיין שטארקע ליבע ארויסצוזאגן דיר,
 איך האב דיר ליב, דאך שעלט איך דעם מאמענט
 אין יענעם טאג, ווען איך האב דיר דערקענט,
 דיר האט געבענטשט מיט שיינקייט די נאטור,
 ביסט זייער א שיינע, גראציעז איז דיין פיגור,
 וואס נוצט א בלום, וואס זעטיקט ס'אויג נאר בלויז,
 א בלום וואס גיט קיין דופט פון זיך ארויס.

(רעפרען)
איך האָב דיך ליב, עס פעלן ווערטער מיר,
מיין שטאַרקע ליבע אַרויסצוזאָגן דיר,
איך האָב דיך ליב, דאָך שעלט איך דעם מאַמענט
אין יענעם טאַג, ווען איך האָב דיך דערקענט.

איך האָב דיך ליב, דאָך ביסטו נישט פאַר מיר,
דיר פאַסט אַ חתן אַ רייכער קאַוואַלייר,
וואָס איז בלוין גוף און פּוסט אַזוי ווי דו,
און האָט אַן אויטאָ, אַ שאַפּער אויך דערצו,
און געלט אַ סך, ביסט דאָך פאַרליבט אין געלט,
וועסט קענען קויפן זיך אַלץ וואָס דיר געפעלט,
און נאָר דערפאַר האָסטו קיין האַרץ צו מיר,
איך האָב רחמנות, רחמנות שטאַרק אויף דיר.
איך האָב דיך ליב, אַאָזיוו. (רעפרען)

איך האָב דיך ליב, כ'האַב ליידער נישט געוואָסט,
ווי פּלאַך דו ביסט, אַך, ווי נאַריש און ווי פּוסט,
ס'הערשט אויף דער וועלט אַן עלנדקייט, אַ נויט,
אַ קאַמף פאַר אַרבעט אויף לעבן און אויף טויט,
אַ וויי-געשריי נעמט איצט די וועלט אַרום —
דיר ליגט אין זינען נאָר פּודער, שמיגק, פּערפּום,
דער פּיינסטער הוט, מאַדערנע קליידער פּיל,
דאָס איז דיין חלום, דאָס איז דיין לעבנסציל.

(רעפרען)
איך האָב דיך ליב, עס פעלן ווערטער מיר,
מיין שטאַרקע ליבע אַרויסצוזאָגן דיר,
איך האָב דיך ליב, דאָך שעלט איך דעם מאַמענט
אין יענעם טאַג, ווען איך האָב דיך דערקענט.

קריאת אינוואליד

Moderato

בור אין אלנהי ביי בור- קין לו- בו- ון אלי הור- ג- נ א הוט איק
 בור קז- קראן א גז- מא בו קיט א אי הויס
 הרוט גיט גיי איק טוס מן- גילר- פאר בור- הוינ א טז- טא
 - פאר בור- הוינ א טז- טא בור קז- קראן א גז- מא בו
 ראל- א לארפט הרוט גיט גיי איק טוס מן- גילר
 גן- הוינ א פאר מן - גא פאר א טוק- גון טז- טא
 ביק- איי אלף אלן איכט גונס- לוד אוב - לל- אין קייט
 קיט גילר- קיין טון זר לוי לויט בי גון מן - טא- פאר איג
 קיט גילר- קיין טון זר לוי לויט בי גון מן - טא- פאר איג

קריגס-אינוואליד

איך בעט אַ נדבה. אוי, יידישע קינדער!

ביי אונדז אין דער היים אין אַ נויט.

די מאַמע אַ קראַנקע, דער טאַטע אַ בלינדער, (ביט)

פאַרזאָרגן מוז איך זיי מיט ברויט.

וואַרפט אַראָפּ, גוטע מענטשן, אַ פאַר גראַשן (רעפרען)

פאַר אַ בלינדן קריגס-אינוואַליד.

וועמענס ליכט שוין אויף אייביק אין פאַרלאַשן,

זען די וועלט וועט ער שוין קיינמאַל ניט,

אוי, זען די וועלט וועט ער שוין קיינמאַל ניט.

דער טאַטעשי מיינער אין בלינד נישט געבוירן,

געווען אַ צייט לאַנג אויפן שלאַכט.

זיין ליכט פון די אויגן אין שלאַכטפעלד פאַרלוירן, (ביט)

אהיים אַ מעדאַל זיך געבראַכט.

וואַרפט אַראָפּ, גוטע מענטשן, אַ פאַר גראַשן (רעפרען)

פאַר אַ בלינדן, נישט געבוירן בלינד,

וועמענס ליכט שוין אויף אייביק אין פאַרלאַשן.

זען וועט ער נישט מער זיין אייגן קינד,

אוי, זען וועט ער נישט מער זיין אייגן קינד.

געבראַכט אַ מעדאַל, אַ מתנה פון קייסער,

פאַר זיינע צוויי אויגן — דער לויך,

איצט מוז ער גיין בעטלען אַרום אין די הייזער, (ביט)

העלפט, מענטשן, אַ בלינדן פאַרשוין.

(רעפרען)
ווארפט אראפ, גוטע מענטש, א פאר גראשן
פאר א בלינדן — פאלגן פון דער שלאכט.
וועמענס ליכט שוין אויף אייביק איז פארלאשן,
ס'לעבן זיינס א חושכדיקע נאכט,
אוי, ס'לעבן זיינס א חושכדיקע נאכט.

איך בעט א נדבה, אוי, יידישע קינדער!
איר האט דאך קיין הארץ פון מעטאל,
די מאמע א קראנקע, דער טאטע א בלינדער,
פון שלאכטפעלד געבראכט א מעדאל. (ביס)
ווארפט אראפ, גוטע מענטשן, א פאר גראשן. (רעפרען)
פאר א בלינדן וואס שטרעקט אויס זיין האנט,
וועמענס ליכט שוין אויף אייביק איז פארלאשן,
בלינד — א קרבן פאר זיין פאטערלאנד...
אוי, בלינד — א קרבן פאר זיין פאטערלאנד.

ארבעטלאזע-רמארש

Allegretto

ח בארט-אָג עלט מיר נען-נייז-ניז-לא-היט-אַר פֿיר בריוו צוויי אונט

סן-אַז-פֿאַר קאַלט אים-? אן-ס'ווי קלאַנג מיר-הי! בוס-הויך-פֿאַ און אַלע לים-אַ

ריס-אַז-בי ווי אַס און ריס-אַ זירצן-אַי סן-פֿיר לין ייט אלד-גילאָ בור ס'נעט

פֿאַס אַלן פֿאַסט ריס-אַז-בי ווי פֿאַס אַלן פֿאַסט

איינס, צוויי, דריי, פיר,
 ארבעטלאזע זענען מיר,
 נישט געהערט חדשים לאנג,
 אין פאבריק דעם האַמער-קלאנג,
 ס'ליגן כלים קאַלט, פאַרגעסן,
 ס'נעמט דער זשאַווער זיי שוין פרעסן,
 גייען מיר אַרום אין גאַס,
 ווי די גבירים פוסט-און-פאַס,
 ווי די גבירים פוסט-און-פאַס.

איינס, צוויי, דריי, פיר,
ארבעטלאָזע זענען מיר,
אָן אַ בגד, אָן אַ היים,
אונזער בעט איז ערד און ליים,
האַט נאָך ווער וואָס צו געניסן,
טיילט מען זיך מיט יעדן ביסן,
וואָסער, ווי די גבירים וויין,
גיסן מיר אין זיך אַריין,
גיסן מיר אין זיך אַריין.

איינס, צוויי, דריי, פיר,
ארבעטלאָזע זענען מיר,
יאָרן לאנג געאַרבעט שווער,
און געשאפט אַלץ מער און מער
הייזער, שלעסער, שטעט און לענדער
פאַר אַ הייפעלע פאַרשווענדער,
אונדזער לויך דערפאַר איז וואָס?
הונגער, נויט און אַרבעטלאָז,
הונגער, נויט און אַרבעטלאָז.

איינס, צוויי, דריי, פיר,
אַט אזוי מאַרשירן מיר,
אַרבעטלאָזע, טריט נאָך טריט
און מיר זינגען זיך אַ ליד
פון אַ לאַנד, אַ וועלט אַ נייע,
ווי עס לעבן מענטשן פרייע,
אַרבעטלאָז איז קיין שום האַנט,
אין דעם נייעם פרייען לאַנד,
אין דעם נייעם פרייען לאַנד.

אין די יארן פון חורבן

די ווייטערדיקע לידער פון מרדכי געבירטיג זענען געשריבן אין די יארן זייט דעם אויסברוך פון דער צווייטער וועלט־מלחמה, אדער בעסער געזאגט, זייט דער אַקופאציע פון פוילן דורך די נאציס, אין 1939 ביז 1942, ווען דער דיכטער האָט געטיילט דעם גורל פון די פּאָר וועלכע ער האָט געזונגען.

מיט מסירת נפש זענען די מאָנוסקריפטן פון די לידער אָפּגעראטעוועט און באַהאַלטן געוואָרן דורך יוליאַ האַפּמאַן. צום ערשטן מאָל זענען די דאָזיקע לידער פאַרעפּנטלעכט געוואָרן אין אַ באַזונדערער אויסגאבע דורך דער קראַקעווער אַפטיילונג פון דער צענטראַלער יידישער היסטאָרישער קאָמיסיע ביים צענטראַל־קאָמיטעט פון פוילישע יידן, אין 1946, א.נ. „ס'ברענט“.

ווי אין אַלע לידער פון מרדכי געבירטיג, קומען אויך אין די ווייטערדיקע צום אויסדרוק ליידן, האַפּנונג און שטימונגען, אָפּהענגיק פון דעם מצב אויף דער יידישער גאַס. בעת דער „איבערזידלונג“ פון די קראַקעווער יידן, קלייבט זיך איבער געבירטיג מיט זיין פרוי און זיינע צוויי טעכטער אין דעם דאָרף לאַגעווינקי, נישט ווייט פון קראַקע. אַהין דערגייען נישט די איוב־בשורות וועגן גאַז־קאַמערן און פאַרניכטונגס־לאַגערן און דער דיכטער זינגט דאָ מיט האַפּנונג, אַ האַפּנונג וואָס האָט נישט קיין יסוד. אָבער אין 1942 איז שוין געבירטיג ווידער אין קראַקע, פאַרשפּאַרט הינטער די געטאָ־מויערן און דאָ איז שוין קלאַר, אַז קיין האַפּנונג איז שוין מער נישטא און דעמאלט קומט זיין אַקאַרד־ליד, „ס'ברענט“.

דעם 10טן יוני 1942, בעת דער „אויסזידלונג“ פון דעם קראַקעווער געטאָ קיין בעלזשען, ווערט מרדכי געבירטיג דערשאַטן דורך די זייטשן. די יידישע פּאַלקס־האַרפּע — מרדכי געבירטיג — ווערט אויף אייביק פאַרשטומט.

וועלן זיינע לידער נישט נאָר בלייבן ווי אַ מצבה נאָך דעם דיכטער, נאָר דורך דעם לעבעדיקן געזאַנג פון די לידער וועט נישט לאַזן פאַרגעסן ווערן וואָס די זייטשן האָבן געמאַכט מיט אונדזער פּאַלק און צווישן פּאַלק — מיט זיינע דיכטער.

ערב יום־כפור

א מתנה מיין ליבן פריינט
משה לייב שטערנפעלד
און זיין ליב ווייבל שרהלע

ערב יום־כפור, שוין טריבלעך אין גאס,
די זון רויט פון בושה, צי אפשר פון כעס
אראָפּ ערגעץ נידערט —
דעם מערב־זייט הימל צעברענט.
ס'איז ערב יום־כפור, נאָך מנחה פארנאַכט,
און דאָ שטייען שולן, ווי תפיסות פארמאכט,
אויף זייערע טויערן
די שלעסער ווי קייטן אויף הענט.

★

ערב יום־כפור, שוין מערבדיק נאַכט,
די יידישע געסלעך פון שונא באַוואַכט,
ווי קינדער פארשעמטע
פארחידושטע שטייען אַצינד,
— געווינט איצט פון שולן צו הערן געזאַנג —
דערהערן פון זעלנערישע שטיוול דעם גאַנג,
דאָס קנאַלן פון ביקסן,
דאָס סקאַמלען פון היימלאָזע הינט.

★

ערב יום־כפור — ווי לאנג נאך, ווי לאנג? —
אין יידישע גאסן אַ טומל, אַ דראַנג
פון אלע זייטן ראַגן,
דער עולם צום דאָונען שפּאַנט,
די בענק און די שטענדער אין שולן באַזעצט —
היינט שטייען זיי ליידיק, פארשעמט און פארלעצט
זינט הונדערטער יאָרן
דאָס ערשטע מאָל היינט אַזאַ שאַנד.

✱

ערב יום־כפור! אַ מנין די צאָל
פארשפּאַרט אין אַ שטוב, ווי אין שפּאַניען אַמאָל,
געהילט אין טליתים —
אין דרויסן שטייט איינער און היט,
ביים שיין פון אַ יאַרצייט, וואָס בויענט אויף דער שאַנק,
דערהערט זיך אַ קול, אזא טרויעריק געזאַנג,
דערהערט זיך דאָס ליד,
דאָס אַלטע מאָראַלישע ליד,
אוי, אוי־אוי, אוי־אוי, וויי! אוי, וויי
כל־נדרי!

קראַקע, 25 נאָוועמבער 1939

שיפרעלעס פארטרעט

אויף דער וואַנט לינקס פון מיין בעט
הענגט מיין טאַכטער שיפרעלעס פאַרטרעט,
אַפּטמאַל אינדערמיט דער נאַכט,
ווען איר בענק נאָך איר און טראַכט,
זע איר, ווי זי קוקט אויף מיר,
הער איר, ווי זי רעדט...

טאַטעשי! כ'זוייס, ס'איז דיר באַנג,
ס'וועט דער קריג שוין נישט געדויערן לאַנג,
קומען וועל איר באַלד צו דיר,
ס'קלאַפט דער פּרילינג שוין אין טיר,
שמייכלט ליב צו מיר און רעדט
שיפרעלעס פאַרטרעט...

קראקע, 2 דעצעמבער 1939

ס'טוט וויי...

ס'טוט וויי!
ס'טוט שרעקלעך וויי!
נישט אזוי דער האס,
וואס אין שונא ברענט.
אפילו נישט די קלעפ
פון ווילדן שונאס הענט.
נישט דער מגן-דוד
אויף דער האנט.
א שאנד!
אויף דורות לאנג,
א שאנד!
וועט דאס זיין פאר זיי.

ס'טוט וויי!
ס'טוט שרעקלעך וויי!
ווען נישט דער פרעמדער שונא,
נאר זיי!
פוילנס זין און טעכטער,
וועמעס לאנד אמאל
וועט שעמען זיך מיט זיי,
לאכן, קייכן פון געלעכטער,
זעענדיק אין גאס,
ווי אונדזער ביידנס שונא
טרייבט מיט יידן שפאס,
שלאגט און פייניקט אלטע לייט,
פלינדערט אומגעשטערט,

שניידט אַזוי ווי ברויט מען שניידט
 יידן אָפּ די בערד...
 און זיי!
 וואָס זענען איצט ווי מיר
 געבליבן אָן אַ לאַנג,
 וואָס פילן איצט ווי מיר
 דעם ווילדן שונאס האַנט,
 לאַכן, פרייען זיך און לאַכן
 אין אַזאַ מאַמענט,
 ווען פּוילנס שטאַלץ און כבוד
 ווערט אַזוי געשענדט,
 ווען פּוילנס ווייסער אַדלער
 וואלגערט זיך אויף דער ערד,
 צווישן בערד,
 שוואַרצע, גרויע האַר
 פון יידנס בערד —
 איז דאָס נישט אַ שאַנד
 אָן אייביקער פאַר זיי?
 איז דאָס נישט אַליין
 אין פנים זיך אַ שפיי?
 ס'טוט וויי!
 שרעקלעך טוט עס וויי!!!

קראַקע, פעברואַר 1940

מינוטן פון בטחון

יידן! זאל זיין פריילעך!
שוין נישט לאנג, איך האָף
ס'עקט באַלד די מלחמה,
עס קומט באַלד זייער סוף.
פריילעך! נאָר נישט זאָרגן
און נישט אַרומגיין טריב,
האַט געדולד, בטחון —
און נעמט אַלץ אָן פאַר ליב...
נאָר געדולד, בטחון,
נישט לאַזט אַרויס פון האַנט,
אונדזער אַלט כלי זין,
וואָס האַלט אונדז גאָר באַנאַנד.
הוליעט, טאַנצט תלינים!
שוין נישט לאַנג, איך האָף —
געווען אַמאָל אַ המון
עס וואָרט אויף אים זיין סוף.

הוליעט, טאַנצט תלינים,
ליידן קען אַ ייד,
ס'וועט די שווערסטע אַרבעט
אונדז קיינמאָל מאַכן מיד.
קערן? זאל זיין קערן!
כל זמן איר וועט זיין,
איז אומזיסט דאָס קערן,
ס'וועט דאָ נישט ווערן ריין...
וואָשן? זאל זיין וואָשן!

קינס רויטער פלעק
הבלס בלוט פון האַרצן
דאָס וואַשט זיך נישט אַוועק...
טרייבט אונדז פון די דירות!
שניידט אונדז אָפּ די בערד!
יידן! זאָל זיין פריילעך!...
מיר האָבן זיי אין דרערד...

קראַקע, 2 אַקטאָבער 1940

בלייב געזונט מיר, קראקע!

בלייב געזונט מיר, קראקע!
בלייב זשע מיר געזונט.
ס'וואַרט די פּוּר געשפּאַנט שוין פאַר מיין הויט,
ס'טרייבט דער ווילדער שונאַ
ווי מ'טרייבט אַ הונט.
מיט אכזריות מיך פון דיר אַרויס.

בלייב געזונט מיר, קראקע!
איך זע דיך אפשר היינט
ס'לעצטע מאָל מיט אַלץ וואָס ליב איז מיר.
אויף מיין מאַמעס קבר
ס'האַרץ זיך אויסגעוויינט,
שווער געווען דאָס שיידן זיך מיט איר.

אויסגעוויינט די אויגן
ביז די לעצטע טרער,
באַנעצט מיט זיי דעם טאַטנס קאַלטן שטיין...
כ'האַב דעם זיידנס קבר
נישט געפונען מער,
עס מוז שוין זאָמד פון זיין מצבה זיין...

בלייב געזונט מיר, קראקע!
הייליק איז דיין ערד,
טאַטע־מאַמע רוען דאָך אין איר.
נעבן זיי צו ליגן
איז מיר נישט באַשערט.
ס'וואַרט אַ קבר ערגעץ ווייט אויף מיר...

בלייב געזונט מיר, קראַקע!
בלייב זשע מיר געזונט,
ס'זאָרט די פּור געשפּאַנט שוין פאַר מיין הויז,
ס'טרייבט דער ווילדער שונא,
ווי מען טרייבט אַ הונט,
מיט אַכזריות מיך פון דיר אַרויס...

קראַקע, 24 אַקטאָבער 1940

איך האב שוין לאנג...

איך האב שוין לאנג, שוין זייער לאנג,
נישט געהערט קיין פידל־קלאנג,
נישט געזונגען, ווי איך פלעג אָפּט,
קענטיק, אַז מיין מוזע שלאָפּט.

כ'האַב דערפאַר זיך אָנגעהערט
דאָס געזאַנג פון ביקס און שווערד,
פון באַמבאָוועס דאָס געברום,
זום—זום—זום, בום—בום—בום.

כ'האַב געהערט און איך הער נאָך היינט,
ווי אַלץ יאַמערט, קלאַגט און וויינט,
צי פון הונגער, נויט און פיין —
איין יללה, איין געוויין...

ס'וויינט אַ מאַמע, וויינט זי בלינד,
נאָך אַ זון, איר איינציק קינד,
טראַגט אַרום ביי זיך אין טאַש
פון זיין גוף אַ ביסל אַש.

ס'וויינט אַ פרוי, אַ יונגע פרוי,
פון פיל צרות אַלט און גרוי,
צוגענומען איז דער מאַן —
און קיין שפור פון אים פאַראַן.

ס'וויינען פעלדער, ס'וויינט דער וואַלד,
נאָך יעטוועדן מענטש, וואָס פאַלט,
איין געוויין אויף גאָר דער וועלט,
נאָר דער טייוול לאַכט און קוועלט.

איך האָב שוין לאַנג, שוין זייער לאַנג,
נישט געהערט קיין פידל-קלאַנג,
נישט געזונגען, ווי איך פלעג אָפט,
קענטיק, אַז מיין מוזע שלאָפט.

שלאָף מיין ליבע! רו זיך אויס,
ווי דאָס קינד אין מאַמעס שויס
וואָס נישט פילט און וואָס נישט הערט
דאָס געזאַנג פון ביקס און שווערד.

ווען ס'וועט ענדלעך ווערן שטום,
פון באַמבאַוועס דאָס געברום,
פון געפלאַגטע — דאָס געוויין,
פרידן אויף דער וועלט ס'וועט זיין.

דאָן דערוואַכט! און מיט גרויס פרייד,
ווי דער פויגל פריילינגס-צייט,
ווען דאָס ערשטע בלימל בליט —
זינג מיין ליד! מיין פריילינגס-ליד!

לאגעווינקי, יאנואר 1941

געהאט האב איך א היים...

געהאט האב איך א היים, א ווארעם שטיקל רוים,
א ביסל ווירטשאפט, ווי ביי ארעמע לייט,
צונויפגעבונדן פעסט די ווארצלען צו א בוים
האב איך זיך מיט מיין ביסל ארעמקייט.

געהאט האב איך א היים, א שטיבל און א קיך —
און שטיל געלעבט אזוי זיך יארן לאנג,
געהאט פיל גוטע פריינט, חברים ארום זיך,
א שטיבל פול מיט לידער און געזאנג.

געקומען זענען זיי מיט שנאה, האס און טויט,
מיין ארעם שטיקל היים וואס איך פארמאג,
וואס איך מיט שווערע מי האב יארנלאנג געבויט,
פארניכטעט האבן זיי דאס אין איין טאג.

געקומען זיינען זיי, ווי קומען וואלט א פעסט,
ארויסגעיאגט פון שטאט מיט ווייב און קינד,
געבליבן אן א היים ווי פייגל אן א נעסט
נישט וויסנדיק פארוואס, פאר וועלכע זינד?

געהאט האב איך א היים, איצט האב איך זי נישט מער,
א שפיל געווען פאר זיי מיין אונטערגאנג —
איך זוך איצט א נייע היים, נאר שווער — אוי זייער שווער
און כווייס נישט ווו — און כווייס נישט אויף ווי לאנג.

לאגיעווינקי, מאי 1941

א זוניקער שטראל

א זוניקער שטראל איז אַרויף אויף מיין בעט,
פון ליבינקען פּרילינג דער ערשטער שטאַפעט,
און צערטלעך גענומען מיך וועקן,
שטיי אויף מענטש, עס טאַגט שוין, דער האָן האָט געקרייט!
דער פּרילינג, דער מלך פון ליבע און פּרייד,
ער קומט אָן פון אַלע פיר עקן...

שטיי אויף — מענטש! עס טאַגט שוין, דער שטראַל צו מיר רעדט —
און וואַרעם — מיט ליבע מיך צערטלט און גלעט,
ארויס גיי, פאַרשפּרייט די ידיעה
ס'וועט באַלד און גיך קומען אויף וואַלד און פעלד,
אויף אלע מין פייגל, אויף מענטש און אויף וועלט,
די לאַנג שוין דערוואַרטע ישועה.

שטיי אויף — מענטש, עס טאַגט שוין דער שטראַל צו מיר רעדט,
אַט שפּאַנט שוין מיט פּרייד, מיט אַ שטראַלן־בוקעט
דער פּרילינג, דער אַנזאַג פון פּריידן,
באַלד וועט פון זיין בליק זיך צעבליען דאָס פעלד
און ליכטיק און פּריי וועט באַלד ווערן די וועלט —
פאַר אַלע! און אויך פאַר אייך יידן.

לאַגעווינקי, מאַי, 1941

זיין חלום...

כ'האָב געהאַט אַ זיסן חלום,
כ'פיל נאָך איצט, ווי ס'האַרץ מיר קוועלט,
ס'איז שוין פרידן! ס'איז שוין שלום!
שלום אויף דער גאַנצער וועלט.

אַ געזאַנג אין אַלע גאַסן,
ס'טאַנצן קינדער, אַלטע לייט,
און אין רייען ציען מאַסן —
און זיי זינגען פול מיט פרייד.

ס'איז שוין שלום, ס'איז שוין פרידן,
נעכטן שונאים, היינט שוין פריינט,
מער פון אַלע זינגען יידן,
זייער גרעסטער יום־טוב היינט.

עפעס ווי משיחס צייטן,
מענטש צו מענטש איז גוט און מילד,
פלוצלונג הער איך קלינגען קייטן —
און איך דערזע אַט אַזאַ בילד.

אין אַ שטייג געשמידט אין אייזן
ליגט אַ נאַקעט מאַנס געשטאַלט
ענלעך צו אַ ווילדן, בייזן
הונגעריק ווי אַ וואַלף אין וואַלד...

מענער, פרויען, קינדער קליינע,
ווער נאָר עס גייט פאר אונדז פארביי,
ווי עפעס אַ נבלה
גיט אין שטייג אַריין אַ שפיי.

און מיט לוסט און פאַרגעניגן
אויף זיין פרצוף שפייען זיי,
און אַ מחנה בייזע פליגן
רויען זיך אין דעם געשפיי.

שפייען, שפייען! הער איך שרייען...
ער האָט אונדזער וועלט פאַרסמט,
אייביק ווי דער נאָמען קין
זאָל זיין נאָמען זיין פאַרסמט...

שפייען, שפייען! הילכט אין גאַסן
ס'וידער קול פון דעם געשריי —
און פאַרביי אים ציען מאַסן,
יעדער גיט אויף אים אַ שפיי.

איך האָב דאָס בילד געזען אין חלום
נאָר איך האָף אין גיכן גאָר,
אַז מיין שיינער זיסער חלום
וועט בקרוב ווערן וואָר.

לאַגעווינקי, מאי 1941

גלאקו קלאנג

קלינגען די גלאקו

ג-ל-י-נ-ג-ל-א-נ-ג

ג-ל-י-נ-ג-ל-א-נ-ג

ווי ס'וואלט ווער זיך פרעגן,

ווי לאנג נאך, ווי לאנג?

ווי לאנג נאך, ווי לאנג?

וועט מענטש זיין א חיה,

וועט מענטש זיין א שאנד,

וועט מענטש זיין א הפקר

ביים טייוול אין האנט.

ווי לאנג נאך?

ווי לאנג זיין ממשלה?

קלינגען די גלאקו

ג-ל-י-ן-ג-ל-א-נ-ג

ג-ל-י-ן-ג-ל-א-נ-ג

ווי ס'וואלט ווער געענטפערט

נישט לאנג שוין, נישט לאנג!

נישט לאנג שוין, נישט לאנג!

וועט הוליען דער טייוול,

וואס אים נאך א דאנק

די וועלט שטייט אין פלאמען.

גלין-גלאנג-גלין-גלאנג

נישט לאנג שוין!

עס קומט זיין מפלה!

א טאג בון נקמה!

און איך זאָג אייך ברידער, געדענקט, וואָס איך זאָג!
דער איינציקער טרייסט און נחמה
ס'זעט קומען, איר הערט? ס'זעט קומען אַ טאָג,
וואָס וועט פאַר אונדז נעמען נקמה!

נקמה פאַר אונדזערע לידן און פיין,
פאַר בלוט, וואָס די שונאים פאַרגיסן,
נקמה פאַר די, וואָס פון זייער געביין
וועט קיינמאל קיין מענטש זיך דערוויסן,
נקמה פאַר מעשים אין סדום נישט געהערט,
פאַר מאַמעס, יתומים, אלמנות,
נקמה וועט שרייען אַרויס פון דער ערד,
דאָס בלוט פון מיליאָנען קרבנות,

דער מענטש וועט דערוואַכן, קיין ספק נישט מער,
דערזען דעם גרויל פון מלחמה,
ווי אונדזערס אַ נביא אַ הילך טאָן וועט ער:
נקמה! כ'זעל נעמען נקמה!

ס'זעט קומען דער טאָג, יאָ, איך האָף און גלייב,
איך זע, ברידער, זיין אַנקום פון ווייטן
און ברענגען וועט ער אונדז ווי נח'ס אַ טויב
אַ בשורה פון פרידלעכע צייטן.

לאַגיווניקי, 5 יאָנואַר 1942

* * *

זון, זון, זאָנג,
טראָגט זיך אַ געזאָנג,
קינדערלעך, זייט פריילעך היינט,
טאַנצט און קוועלט,
פּרילינג אויף גאַטס וועלט,
זעט, וויל ליב די זון האָט אויפגעשיינט,
פעלד און וואָלד שוין גרינט און בליט —
און דער פּויגל זינגט מיט פרייד זיין ליד,
זון, זון, זאָנג,
טראָגט זיך אַ געזאָנג,
ס'ערשטע פּרילינגס ליב־האַרציקע ליד.

קראַקע־געטא פּרילינג, 1942

אונדזער פּרילינג

פּרילינג אויף בוימער, אין פעלד און אין וואַלד,
נאָר דאָ אין געטאָ איז האַרבסטיק און קאַלט.
נאָר דאָ אין געטאָ איז האַרבסטיק און טריב,
ווי ביי אַן אַבל אין שטוב.

פּרילינג! אין דרויסן שוין פעלדער פאַרזייטע,
דאָ אַרום אונדז האָט זיך יאוש פאַרשפּרייט,
דאָ אַרום אונדז שטייען מויערן באַוואַכט,
ווי פאַר דער תּפּיסה באַנאַכט.

פּרילינג — שוין פּרילינג — באַלד קומט אַן דער מאַי,
נאָר אין דער לופט פּילט זיך פּולווער און בליי,
ס'אַקערט דער תּלין זיין בלוטיקע שווערד,
איין גרויס בית-עולם — די ערד.

קראַקע־געטאָ, מאי 1942

אין געטא

גלייך ווי די טריט אויף אַ זאַמדיקן וועג
פון מחנות פארמאַטערטע קנעכט,
ציען אין געטא זיך אונדזערע טעג,
אונדזערע שלאַפלאַזע נעכט...

ציען די שעהן זיך שווערער ווי בליי,
מינוטן פול אימה און שרעק.
בעט מען, דער טאָג זאָל כאַטש זיין פאַרביי,
די נאַכט זאָל בשלום אוועק.

שלאַפט מען נישט גאַר, נאָר מען האַרכט און מען וואַכט,
פאַלט עפעס שרעקלעכעס איין,
אויף וועמען וועט פאַלן דער גורל די נאַכט,
זייערס א קרבן צו זיין...

ליגט מען אזוי און די אימה איז גרויס
הערנדיק סקריפען אַ טיר,
ציטערט דאָס האַרץ, ווען פון הונגער אַ מויז
גריזשעט אַ שטיקל פאַפיר.

שטאַרבט אָפּ איין אבר, ווען ס'טראַגט זיך ארום
אין הויף מיט פאַפירלעך דער ווינט.
געזעגנט מען זיך אָן שום לשון, ווי שטום —
מיט מאַמעס, מיט ווייב און מיט קינד.

און אזוי ליגט מען, אין אימה און שרעק.
געיאָגט און דערנידריקט ווי קנעכט —
און אזוי ציען זיך אונדזערע טעג,
אונדזערע שלאַפלאַזע נעכט.

ס'איז גוט

ס'איז גוט, ס'איז גוט, ס'איז גוט,
די יידעלעך שרייען: ס'איז גוט,
דער שונא, דער ווילדער,
גייט גרויזאם און שנעל —
און ווי נאָר ער קומט, ווערט
פון לעבן אַ תל,
און יידעלעך שרייען: ס'איז גוט.
און יידעלעך קוועלן — ס'איז גוט,
ס'איז וויל, ס'איז פיין,
ס'קען בעסער נישט זיין.

ס'איז גוט, ס'איז גוט, ס'איז גוט,
די יידעלעך שרייען: ס'איז גוט,
דער שונא גייט פאָרויס,
מיט בלוט און מיט שאַנד —
און שלינגט איין טאָג טעגלעך
א לאַנד נאָך א לאַנד.
און יידעלעך שרייען: ס'איז גוט.
און יידעלעך קוועלן: ס'איז גוט.
ס'איז וויל, ס'איז פיין,
וואָס מער ער שלינגט איין.

ס'איז גוט, ס'איז גוט, ס'איז גוט,
די יידעלעך שרייען: ס'איז גוט,
דער שונא פרעסט לענדער
און נעמט אָן אויפהער,
דער מאַגן א פולער

פארנעמט שוין נישט מער —
און יידעלעך שרייען: ס'איז גוט,
און יידעלעך קוועלן: ס'איז גוט,
ס'איז ווויל, ס'איז פיין,
זיין מאַגן נישט ריין.

ס'איז גוט, ס'איז גוט, ס'איז גוט,
די יידעלעך שרייען: ס'איז גוט,
דער שונא אייראָפּע האָט
האַלב שוין באַזעצט
און האַלט אין איין נעמען,
דער בויך אים שיעור פּלאַצט,
און יידעלעך שרייען: ס'איז גוט,
און יידעלעך קוועלן: ס'איז גוט,
ס'איז ווויל און ס'איז פיין,
ס'קען מער נישט אריין.

ס'איז גוט, ס'איז גוט, ס'איז גוט,
די יידעלעך שרייען: ס'איז גוט,
דער שונא פון נעמען
איז מיד שוין און קראַנק.
זיך איבערגעפרעסן
און האָט קיין אויסגאנג —
און יידעלעך שרייען: ס'איז גוט,
און יידעלעך קוועלן: ס'איז גוט,
ס'איז ווויל און ס'איז פיין,
זיין סוף וועט באַלד זיין.
אמן...

קראָקע־געטאַ, מאי 1942.

אונדזער שטעטל ברענט

ס'ברענט! ברידערלעך ס'ברענט!
אוי, אונדזער אָרעם שטעטל נעבעך ברענט!
בייזע ווינטן מיט ירגזון
רייסן, ברעכן און צעבלאָזן
שטאַרקער נאָך די ווילדע פּלאַמען,
אַלץ אַרום שוין ברענט!

און איר שטייט און קוקט אַזוי זיך
מיט פאַרלייגטע הענט
און איר שטייט און קוקט אַזוי זיך —
אונדזער שטעטל ברענט...

ס'ברענט! ברידערלעך ס'ברענט!
אוי, אונדזער אָרעם שטעטל נעבעך ברענט!
ס'האַבן שוין די פייער־צונגען
דאָס גאַנצע שטעטל איינגעשלונגען —
און די בייזע ווינטן הוזשען,
ס'גאַנצע שטעטל ברענט!

און איר שטייט און קוקט אַזוי זיך
מיט פאַרלייגטע הענט
און איר שטייט און קוקט אַזוי זיך —
אונדזער שטעטל ברענט...

ס'ברענט! ברידערלעך ס'ברענט!
אוי, עס קען חלילה קומען דער מאַמענט;
אונדזער שטאַט מיט אונדז צוזאַמען
זאָל אויף אַש אַוועק אין פּלאַמען,
בלייבן זאָל — ווי נאָך אַ שלאַכט,
נאָר פּוסטע, שוואַרצע ווענט!

און איר שטייט און קוקט אַזוי זיך
 מיט פאַרלייגטע הענט
 און איר שטייט און קוקט אַזוי זיך —
 אונדזער שטעטל ברענט...
 ס'ברענט, ברידערלעך ס'ברענט,
 די הילף איז נאָר אין אייך אַליין געווענדט,
 אויב דאָס שטעטל איז אייך טייער,
 נעמט די כלים לעשט דאָס פייער,
 לעשט מיט אייער אייגן בלוט,
 באַווייזט, אַז איר דאָס קענט.
 שטייט נישט, ברידער, אַט אַזוי זיך
 מיט פאַרלייגטע הענט,
 שטייט נישט ברידער, לעשט דאָס פייער —
 אונדזער שטעטל ברענט!

קראָקע, 1938.

אינהאלט:

זייט	
3	פארווארט פון מ. קיפניס
6	העי, קלעזמארים
8	קינדער־יאָרן (אונגאַרישע מוזיק, באַאַרבעט פון מ. געבירטיג)
10	הוליעט, הוליעט, קינדערלעך
12	אַברהמעלע און יאַסעלע
14	מיין טאַטע אַ פוהן
16	משהלע (דועט)
18	די ליאַלקע
20	דאַס לידל פון גאַלדענעם לאַנד (מוזיק — ברוך שפערבער)
22	קינודלע (וויג־לידל)
24	שלאָף שוין, מיין קינד (וויג־ליד) (מוזיק — פון אַ פאַלקס־ליד)
26	אוי, מאַמעניו מיין
28	משהלע, מיין פריינד
31	יאַנקעלע (וויג־ליד)
33	מאַטעלע (דועט)
36	די זון איז פאַרגאַנגען (מוזיק — ב. שפערבער)
38	שלמהלע ליבער
40	אוי, נאַרישע בריאה (פאַלקס־מאַטיוו, באַאַרבעט פון מ. געבירטיג)
42	אונדזער אַדעם קינד
44	הַנְהַלַע און נחומל (דועט)
47	קליינער יתום
49	כוויל נישט אַזאַ חתן
51	מאַמעניו, אַן עצה בלומקע, מיין זשידווקע
54	(רוסישער פאַלקס־מאַטיוו, באַאַרבעט פון מ. געבירטיג)
56	העי, ציגעלעך
57	דער זינגער פון נויט
59	קום, לייבקע, טאַנצן
62	נאַך אַ גלעזעלע טיי (דועט) (מוזיק — ב. שפערבער)
64	זאַג מיר, לבנה (רוסישער מאַטיוו)
66	אַן אַרבעטלאַזער
68	טריילי, טריילי
70	רייזעלע
73	די נאַכט קומט אַן צו שוועבן

75	א מלאך ווערט געבוירן (מוזיק — ב. שפערבער)
76	שוין שטיל איז אין געסל (דועט)
79	אוי, ברודערל, לחיים
81	די געפאלענע
83	ביים טייכעלע
85	ארעמע שניידערלעך
88	אזעלכע צוויי גאלדענע צעפ
90	ווער דער ערשטער וועט לאַכן
93	פארוואס, זאג מיר, מאמעניו
96	דריי טעכטערלעך
99	חלוצים-ליבע
101	דאס אלטע פארפאלק
103	קארטאפלוז פליט שוואמען
106	הונגעריק דיין קעצעלע (מוזיק — יאן האפמאן)
108	מיין יובל
110	אברהםל דער מארוויכער
113	פארוואס וויינסטו, שיינדעלע
116	איך האב דיך ליב
118	קריגס-אינוואליד
121	ארבעטלאזער-מארש
123	איך די יארן פון חורבן
125	ערב יום-כפור
127	שיפרעלעס פארטרעט
128	ס'טוט וויי
130	מינוטן פון בטחון
132	בלייב געזונט מיר, קראַקע!
134	איך האב שוין לאַנג
136	געהאַט האב איך אַ היים
137	אַ זוניקער שטראַל
138	מיין חלום
140	גלאַקן-קלאַנג
141	אַ טאַג פון נקמה!
143	אונדזער פּרילינג
144	איך געטאַ
145	ס'איז גוט
147	אונדזער שטעטל ברענט